

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. S
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

APR 21 1966

VIENTYBĖ

1886 - 80th ANNIVERSARY YEAR - 1966

80 M. 11 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1966 M. BALANDŽIO (APRIL) 14 D.

Telefonas:
ADPlegate 7-7257

KAINA 20 C.

NEWYORKIETĖ lietuvių veikėja Antoinette Binkins su miesto mēru John V. Lindsay West Brooklyno Improvement Council baliuje St. George viešbutyje, tenai atstovavusi Neighborhood News, kuriose jina dirba.

C. Binkins nuotrauka



Lietuviškoje Chicagoje

* DR. ARŪNAS LIULEVIČIUS, jaunas Chicago Lietuvos veikėjas, University of Chicago mokslinio personalo narys, gavo Sloan fondo stipendijas. Tokias stipendijas gavo 4 šio žymaus universiteto dėstytojai, kurie galės gilinti studijas dvejus metus. Amerikoje ir Kanadoje panašios stipendijos buvo suteiktos 90 jaunų mokslininkų, daugumoje fizikos, matematikos, astrofizikos, chemijos specialistų.

* ALGIRO LANDSBERGIO trijų veiksmy komediją "Meilės Mokyklą" išleido Santa-Ra-Sviesa Algimanto Mackaus knygų leidimo fondo lėšomis. Knygos viršelis chigagočio dail. Algirdo Kurausko; knyga turi 110 puslapių. Tiražas 400 egz., kaina -- \$3.

* MUENCHENO GIMNAZIJOS pirmoji abiturientų laida, 20 metų gimnazijos baigimo proga, ruošia suvažiavimą -- pobūvį, kuris įvyks Chicagoje liepos 2 d. Baletu mokykloje-teatre. Informacijas šiuo reikalu teikia Irena Vengrytė-Bernatavičienė iš Evergreen Park, Ill.

* ANTANAS MARTIN-MARTINONIS, (1420 So. 49th Ct., Cicero, Ill.) užmokėjo Vienybės prenumeratos mokestį savo pusbroliui Bruno Martinoniui. Jis taip pat Vienybę paskyrė 10 dol. auką. A. Martinonis yra nuolatinis Vienybės rėmėjas.

* VYTAS BIKULČIUS, gyvenęs Ciceroje, jau galutinai persikraustė Kalifornijon su savo šeima. Jo dabartinis adresas: V. Bikulčius, 428 So. Mathilda, Apt. B., Sunnyvale, Calif. Bikulčius yra Vienybės skaitytojas ir rėmėjas.

* JONAS GUDONIS-GUDAVIČIUS mirė kovo 22 d. Chicago Cook County ligoninėje. Vėlonis buvo Lietuvos kariuomenės pulkininkas-leitnantas, ilgametis kariuomenės teismo prokuroras. Mirė, sulaukęs 69 m. amžiaus.

* LIETUVIŲ MOTERŲ federacijos Chicago klubas gegužės mėnesį žada surengti pasikaitą-pobūvį klubo narėms su šeimoms ir svečiais. Taip pat šis klubas ruošiasi Pasaulio moterų klubų federacijos (General Federation of Women's Clubs) suvažiavimui, kuris įvyks birželio mėn. Chicagoje.

* LIETUVOS ŪKININKO draugija 60 metų sukaktį paminės balandžio 17 d. Midway Lounge patalpose, kur įvyks banketas ir šokiai. Ši draugija buvo įsteigta 1906 m. Chicago vakarinėje dalyje. Draugijos pirminku yra Antanas Valonis, kuris jau vadovauja 25 metus.

* ALOYZO BARONO knygos "Footbridges and Abysses" recenziją išspausdino Saturday Review žurnalas kovo 26 d. laidoje.



NAUJAS KLEBONAS. - Kun. J. Stankevičius kovo 27 d. prisistatė šv. Antano parapijai Ciceroje, prie Chicago, kaip naujas klebonas. Jis pakeitė prelatą I. Albavičių, kuris dėl senatvės iš savo pareigų pasitraukė. Šv. Antano parapija žinoma kaip viena lietuviškiausiųjų Amerikoje.

V. Zalatoriaus nuotrauka



Lietuvių televizijos programos Chicagoje ženklas.

Tokiu vardu yra pavadintas savaitinis lietuvių televizijos pusvalandis per Chicago televizijos UHF 26-tą kanalą. Kovo 25 d. vakare Chicago lietuviai turėjo progą stebėti lietuvių debūtą televizijoje, kuris pavyko patenkinti. Žinant, jog visi programos dalyviai buvo mėgėjai ir pats pasirodymas vyko per gana kuklią televizijos stotį, galima suprasti, jog šiam užsimojimui reikėjo daug drąsos ir pasiryžimo.

Lietuviai televizijos ekrane pasiekė privačia vieno, iki šiol mažai žinomo tautiečio -- Anatolijaus Šluto iniciatyva. Jis ilgą laiką brandino mintį, kad lietuviai turėtų nuolatinę televizijos programą. Pagrindinis dalykas buvo gavimas rėmėjo -- "sponsoriaus," kuris atrastas Gary, Ind. (apie 40 mylių nuo Chicago) prekybininko Jerry Kaye asmenyje. Su juo buvo pasirašyta sutartis 13 savaitėjų. Tokiu būdu lietuviams yra galimybė 13 kartų išėiti į viešumą televizijoje. Ar po to laiko tas pats rėmėjas panorės atnaujinti sutartį, ar atsiras kitas -- dar šiandien tegalima tik spėlioti.

Pirmoje lietuvių televizijos programoje įvadinį žodį tarė pats iniciatorius-Anatolijus Šlutas, vėliau pakvietęs kalbėti PLB pirmininką Juozą Bačiūną. Šis iš rašto paskaitė savo sveikinimo žodį lietuvių programos televizijoje organizatoriams ir palinkėjo sėkmės. Gal kiek nepastatė buvo jo skaitymas, retai atitraukiant akis nuo

Lietuviai televizijoje

rašto, ko šiaip jau televizijoje nepraktikuojama.

Po to, programos vadovas Šlutas pakvietė A. Kėželiene, kuri kelis kartus Chicagoje yra pasirodžiusi lietuvių teatro pastatymuose. Ji čia jautėsi labai suvaržyta, jaudinosi; kartą užsimiršusi tekstą, vogčiomis pasižiūrėjo į užrašus. Bet pirmieji žingsniai visiems juk yra sunkūs.

Kitą programos dalį atliko solistai Prudencija Bičkienė ir Jonas Vaznelis su Chicago Dainavos ansambliu. Jų pasirodymai buvo be priekalšto. Tik čia vėl neprasitęs solistų dainavimas į regimus mikrofonus (paprastai mikrofonai pakabinti viršuje ir jie televizijų ekranuose nematomi). Dainavos ansambli dirigavo muz. P. Armonas.

Kelias kartus programos metu buvo pagarsinta Jerry Kaye baldų krautuvė. Visa programa, kalbos, pranešimai buvo atlikti vien tik lietuvių kalba. Programa pra-

dėta ir baigta melodija "Kur bakūzė samanota."

Ateltyje lietuvių programos vyks kiekvieną penktadienį nuo 8 iki 8,30 val. vakaro. Šioms programoms matyti per senus televizijos aparatus reikia specialių prietaisų, kurių kaina nuo \$15 iki 40. Tačiau šių prietaisų pagalba matomumas nėra toks, kaip kitų televizijos stočių. Taip pat pirmosios lietuvių televizijos programos metu jautėsi vienas defektas: kiekvieną kartą pradėjus kalbėti, apie 5 sekundes nebūdavo garso.

Tautiečiams ši programa, kiek teko girdėti, gerokai patiko. Tie, kurie negalėjo jos stebėti per savus aparatus,ėjo pas kitus arba į artimiausias lietuviškas karciamas. Pastebėtina, kad šią pirmąją lietuvių programą amerikiečių spauda garsino, žymėdama: "PREMIERE. Lithuanian TV, 26. New Variety show keyed to Lithuanian-Americans."



ATGIJO ŽURNALISTAI - Žurnalistų sąjungos Chicago skyrius vėl sujudo, kai pirminku tapo A. Gintneris, kairėje. Dešinėje B. Brazdžionis, taip pat valdybos narys, kovo 25 d. narių susirinkime Jaunimo centre, Chicagoje, aiškina elektromagnetinių bangų svarbą ir technikos pažangą žinių perdavime.

V. Zalatoriaus nuotrauka

WHITE HORSE
Tavern
BARAS IR RESTORANAS
Duodami polaidotuviniai pietūs.
PRANAS BRUČAS
Savininkas
86-16 Jamaica Ave.
Woodhaven, N. Y.
Tel. Virginia 6-9519

PRANAS BRUČAS

T H E
Arlington
Restaurant
385 Arlington Avenue, Brooklyn 8, N. Y.
Tel. TAYlor 7-9842

ONA IR JONAS VALAIČIAI
Savininkai

WINTER GARDEN TAVERN Inc.
1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.
(Ridgewood)
Telefonas EV 2-6440
SALE VESTUVEMS
ir kitokioms pramogoms.
Geriausias lietuviškas
maistas prieinamomis
kainomis.
POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

VYTAUTAS BELECKAS
Savininkas

Lietuvoje prasideda pavasaris

J. Stasinas Vilniaus Tiesose kovo 26 d. rašo:

--- Pavasario pranašai parskrido, --- šūktelėjo kažkas, išvydęs kovus, šokinėjančius juodais žemės lopais, ir visi pajutome, kad pavasaris jau čia.

Ir iš tikrųjų. Netruko prabėgti viena kita diena, o, žiūrėk, ir varnėnai jau pasirodė, ir gulbių porėlės parplasnėjo. Žašų šeimynėlės apsuoko ratą Nemuno žemupy ir nutarė, kad čia reikia pailsėti, savo atsilikusių draugų palaukti, o paskui -- vėl kartu tęsti kelionę į šiaurę.

Viršum arimų aukštai padangėje nuotaikinga dainėle vieversiai linksmina žemdirbių, išėjusių į laukus pasižvalgyti. Kažkur lankoje girdisi pempų klykavimai. Užgniaužęs kvapą, įsiklausai į tuos garsus ir pasijunti tarytum į paukščių koncertą patekęs. O jei pavasari dar užsuki į mišką, kiek ten įdomaus sužinai!

Miške gali stebėti kurtinių tuoktuves. Pavakary, saulei leidžiantis, patinai atskrenda į tuoktuvų vietą ir nutupia ant šakų. Pasirinktuose medžiuose jie išbūna išties naktį, o anksti rytą, vos prašvitus, pradeda "groti". Išgirdusios šį kvietimą, netrukus atskrenda ir patelės. Tik tada patinai nusileidžia ant žemės.

Eini mišku tolyn. Vienur kitur dar ir sniego pasitaiko. Išžiūri į medžių šakas, viršūnes, atrodo, nieko nematai, tik ausis pasiekia strazdų, liepsnelių ir kitų giesmininkų balsai. Tai šen, tai ten mekena perkūno oželis. Dar keletas žingsnių, ir purpt -- iš po pat kojų -- pakyla slanka. Greitai ji dingsta kažkur miško glūdomoj, sukeldama paukščių nerimą. Po minutės vėl prasideda sparnuočių koncertas.

Žmonės dažnai išeina į mišką, laukus. Ne tušti, nes žino -- pavasario giesmininkai laukia inkilų, šiltų, jaukių namelių. Žmonės juos kelia į medžius, kelia daug ir visokiems paukšteliams: zylytėms ir lipučiams, bukičiams ir varnėnams. Tūkstančiai jų įsikuria gražiuose gamtos mylėtojų pagamintuose nameliuose.

Ypač daug inkilų paukšteliams iškelia respublikos moksleiviai, jaunieji gamtos mylėtojai. Beveik visose mokyklose jie rengia paukščių dienas.

Paukščių sutikimo diena daug džiaugsmo atneša Šilutės rajono Švėkšnos mokyklos-internato auklėtiniams. Jie šiai šventei pradėjo ruoštis dar žiemą. Mokytojas J. Dzidolikas paaikškino moksleiviams, kokius inkilus paukšteliai labiausiai mėgsta. Dabar paukščių nameliais

papuoštas ne vienas medis. Dešimtys sparnuočių šeimų jau susuko juose lizdus.

Pavasaris eina, pavasaris veržiasi. Jis žadina iš ilgo ir gilaus žiemos miego gamtą, jos mylėtojams atnešdamas didelius džiaugsmus ir nemazus rūpesčius.

Noreika dainuoja La Scaloje

Vilniaus spauda praneša, kad Virgilijus Noreika, kuris Italijoje tobulinasi dainavime, debiutavo garsiojoje Milano La Scalos operoje, "Madam Butterfly" atlikdamas Pinkertono partiją. Dainininkui tą rolę padėjo paruošti įžymaus dirigento Toscaninio asistentas E. Placa.

Lietuvos dainininko atlikimą publika šiltai sutiko.

Teatro choro tenorų vardu Noreiką sveikino choro delegacija, orkestro dalyviai.

Noreikos balsu susidomėjo Milano koncertų rengėjai. Giuseppe Verdi namuose Italų kompozitoriaus garbei suruoštame koncerte Noreika atliko Verdi kūrinius. Netrukus Noreika dar dalyvaus keliuose koncertuose, kur dainuos ir lietuviškų dainų.

G. JOKUBONIO PROJEKTAS

Per du mėnesius vienoje Maskvos parodų salėje visuomeninei apžiūrai buvo eksponuoti Lenino paminklo Kremliuje projektai. Šalia žymiausių skulptorių dalyvauti konkurse Lenino paminklui sukurti buvo pakviestas ir Gediminas Jokūbonis. Jo ir architekto V. Čekanausko sukurtas V. Lenino paminklo projektas teigiamai buvo vertinamas komisijos, kuriai pirmininkauja TSRS kultūros ministrė J. Furceva, projektų aptarimo metu apie jį labai šiltai atsiliepė visuomenė.

Lankytojams, ateinantiems į parodą, buvo įteikiamos tokio turinio kortelės: "Prašome Jus, apžiūrėjus paminklo V. Leninui konkursinių projektų parodą, kortelėje pažymėti numerį projekto, kurį Jūs laikote tinkamiausiu paminklui statyti Kremliuje. "Prašome Jus taip pat pažymėti numerius kitų projektų parodą, kortelėje pažymėti numerį projekto, kurį Jūs laikote tinkamiausiu paminklui statyti Kremliuje. Prašome Jus taip pat pažymėti numerius kitų projektų, kurie Jums patiko."

Lenininės premijos laureato G. Jokūbonio paminklo projektas, pažymėtas septin-

tu numeriu, surinko daugiausia žiūrovų balsų -- 979. Kiti projektų autoriai gavo mažiau balsų: G. ir J. Nerodos -- 890, P. Bandarenka -- 789, gana įspūdingas gruzinų skulptoriaus M. Merabišvilio projektas surinko tik 376 balsus M. Manizerio -- 306 ir t. t.

Sešioms geriausiai įvertintų projektų autoriams pavesta toliau dirbti prie paminklo natūraliame dydyje.

Kuo specialistų ir visuomenės dėmesį patraukė G. Jokūbonio projektas? Visų pirma savo originaliu sprendimu, apibendrinta plastine forma, žmogiška šiluma ir drauge monumentalumu. Leninas projekte pavaizduotas laisvoje pozėje, lyg poilsio minutėlę išėjęs pasivaikščioti ir kažkokios šviesios minties pagautas, stabtelėjęs gamtos prieglobstyje... Projekto traktuotėje galima išžvelgti lietuvių skulptūros mokyklos bruožus, jis savitas autoriaus meniniam braižui.

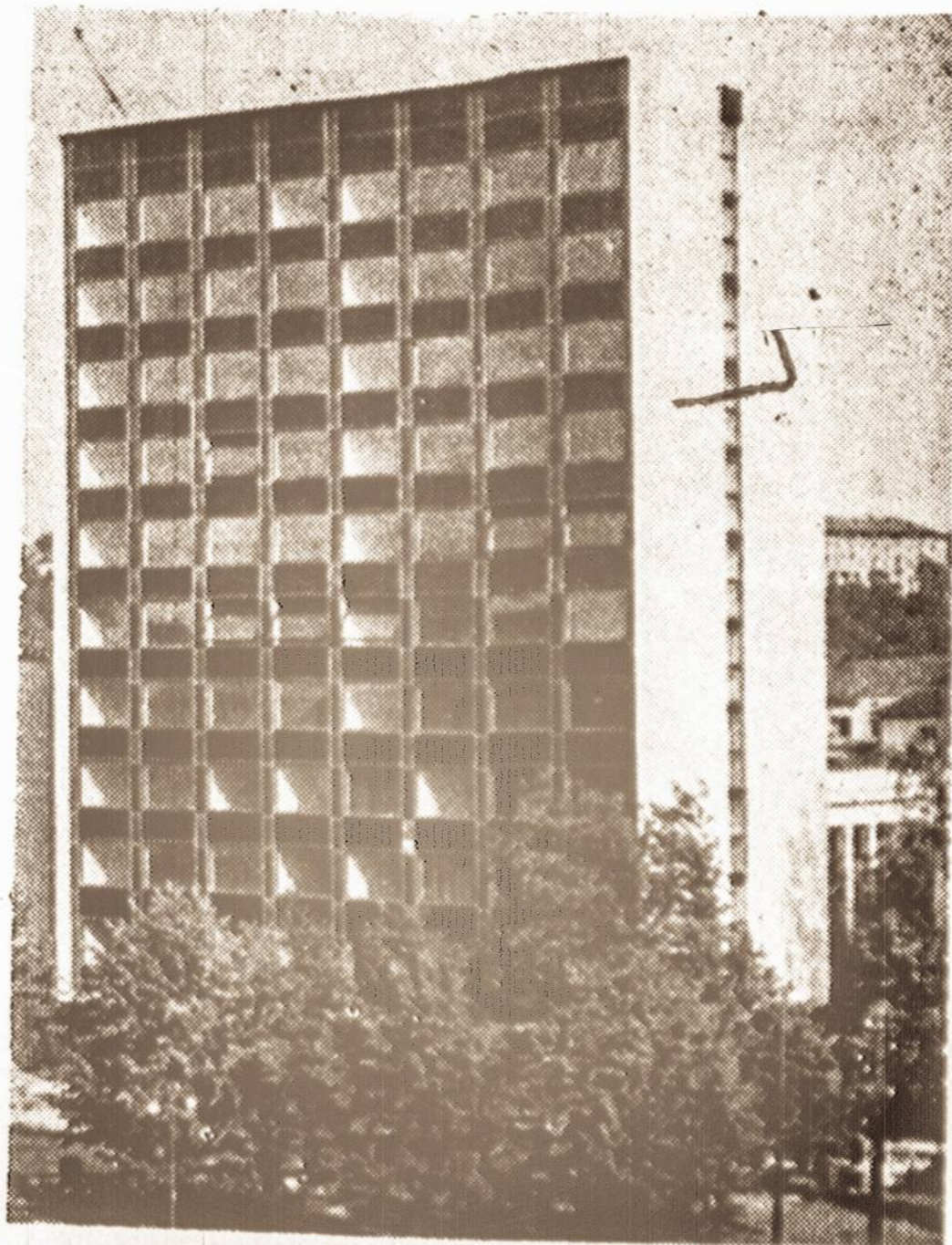
-- Dabar laukiu atvežant iš Maskvos projektą, ir tada -- prie darbo, -- pareiškė G. Jokūbonis spaudai. -- Visi abejo, darbo procese skulptūra gali truputį pasikeisti; teks taip pat atsižvelgti į kai kurias pastabas dėl Lenino portretinio panašumo, nors poza, siluetas, nuotaika, atrodo, iš esmės nepasikeis. Pagal mūsų sumanymą, V. Lenino bronzinis paminklas -- figūrinė skulptūra bus 4 m. 20 cm. aukščio, ji remsis į neaukštą (40 cm.) pjedestalą.

Ateinančių metų pavasarį jau baigti paminklai numatyti suvežti į Kremliaus Tainickio skverą. Ten jau bus galutinai nutarta, kuris iš jų liks vietoje, kurie papuoš kitus miestus.

Skulptorius Jokūbonis yra laimėjęs Lenino vardo premiją už savo monumentinę kūrybą Pirščupio aukoms atminti.

* Apskaičiuojama, kad šiuo metu Lietuvos pramonėje dirba apie 6,000 universitetus išėjusių žmonių ir apie 8,500 įvairias specializacijų mokyklas baigusčių.

* Greta Valstybinio knygyno Vilniuje Aukščiausiajam teismui pastatyta nauji rūmai. Architektams vadovavo Z. Petkevičius, Pastas gelžbetono ir stiklo.



NAUJAS PASTATAS Janonio aikštėje Kaune. Šloje vietoje kadaise buvo Vailokaičio namai.

Idomūs atsiminimai

Per 10 Naujienų numerių atkarpų (nuo š. m. III, 1 iki III, 11 d.) ėjo įdomūs Jono Bildušo atsiminimai, pavadinoti "Kaip klastojama Lietuvos istorija."

J. Bildušo atsiminimai nukreipti prieš A. Merkelio parašytą A. Smetonos monografiją. Iki šiol mes čia manėm, kad komunistai verčiasi Lietuvos istorijos klastojimu, o štai J. Bildušas įtikinamais pavyzdžiais įrodė, kad ir tautininkai tą pat daro. Bildušo atsiminimai yra įtikinami; nepriklausoma Lietuva nebūvo jau tokia laisva valstybė, kaip dabar mes dūsaujame.

Bildušas nuo pat Lietuvos valstybės kūrimosi pradžios dirbo visuomeninį bei politinį darbą Tauragės apskrityje ir reišėsi kaip aktyvus liaudininkas, už tai jį buvo areštavęs kyšininkas apskr. viršininkas Tučkus vėliau policijos vadas Sakalauskas, kaip "priešvalstybinį gaivalą." Vėliau jis buvo karo komendantu ištreimiamas iš miesto į kaimą.

Iš Bildušo atsiminimų matyti, kad Lietuvos kūrimosi pradžioje valdininkų paperkamumas, jų korupcija buvo giliai įleidę šaknis, ir aukštesni valdininkai iš kyšių greit nusipirkdavo dvarus.

Po 1926 m. XII, 17 d. perversmo visi nukentėję dėl korupcijos virto tautininkais ir keršiojiems, kurie senais laikais nepakentė jų korupcijos.

Vadistinio režimo kraujo-troška pasiekė aukščiausią laipsnį po Tauragės pučo. Saugumo policija stengėsi į tą pučą įvelti dr. K. Grinių ir M. Sleževičių, tuo tikslu ir Bildušas buvo suimtas ir čekistiškai tardomas, verčiant jį prisipažinti, kad sukilimas buvęs pradėtas liaudininkų partijos vadų įsakymu.

Sukilėliai buvo mušami, varginami neleidimu miegoti ir ilgu stovėjimu be atsiremimo; buvo ir krūtinių kauklai laužomi, tardomąjį parvertus, uždėjus jam pagali ant krūtines, ant vieno to pagallo galo sėdosi vienas policininkas, ant antro kitas, Karo lauko teismui, teisu-

siam tikrus ir tariamus lietuvius sukilėlius mirti, pirmininkavo karo maj. Georgijj Petrov, šimtaprocentinis rusas.

Mūsų spaudoj čekistai minimi dantis griežiant, o Bildušo atsiminimuose mūsų saugumo policija nebuvo tokia rafinuota, kaip čekistai, bet užtat brutalesnė už juos, tad kyla klausimas, kaip Bildušo raštas liko Naujienų nesudegintas.

Draugas J. Soliūno straipsnį sudegino su visu šeštadieniniu priedu, o J. Soliūno straipsnis, jo "nuodėmė" tai tik mažmožis, palyginus su Bildušo raštu.

Jei jau Bildušo rašinys nesudegintas, tad vertėtų jį išleisti atspara brošiūra, kuri būtų perkama ne mažiau už A. Smetonos monografijos, A. Merkelio parašytą.

MAT. GS.



Kalbant apie žasis... Štai dail. A. Makūnaitės iliustracija J. Marcinkevičiaus poemai "Baladė apie Ievą."

NEW YORKO LIETUVIŲ DIENOS...

JONAS VALAITIS

Jau yra kursai išmokyti greičiau skaityti. Yra mašinos daug kam pagreitinti, bet niekas dar neišrado, kaip galima būtų tuo pačiu laiku būti keliose vietose. Neabejoju, kad tam pritarė 99% newyorkiečių.

Perėitą savaitę New Yorko Lietuviuose buvo daug judėjimo. Dar sykį pasitvirtino, kad esame Amerikoje ir turime privilegiją gyventi pasaulio sostinėje, į kurią suvažiuoja ir lietuvių iš viso pasaulio. Būdami čia, nuo šio gyvenimo negalime pabėgti, ir jame dalyvaujame.

"Aukso žąsis" ir nuomonės apie ją

Vos spėjome susipažinti su pavasario gėlių išstatymo ir dekoracijų menu, naujausiais atrastomis senienomis ir lietuvių menininkų parodomis, koncertais, jų meniniu pasisekimu ir finansine nesėkme,

pamatę lietuvių surengto parodoj, kaip mūsų elegantiškos damos turi vilkėti - štai buvome užgulti naštos ir nuo jos nepabėgome - čia pat "Aukso žąsis".

Nors kai kurie teigė, kad be jos galime gyventi, vis dėlto kai kurie nutarė, kad - bent dalimi - tai lietuvių kūryba. Svarbiausia, kad tai pirmasis lietuviškas spalvotas filmas, scenai pritaikintas Birutės Pūkelevičiūtės, o kaip bankete iš pirmininkaujančio dr. K. Valiūno paaiškėjo, bendraklasės jaunatvės mokslo draugės. Tokio artimumo niekas negali nuveikti, ir dėlto stojome į talką net kelių organizacijų vardu dr. Valiūnui padėti.

Buvo trys filmo rodymai, o banketas sutraukė šimtą lietuvių. Dalyvavo tie, kurie dalyvauja visuose gražuose New Yorko pobūviuose. Filma - vienai sužavėti, kiti nepatenkinti, tretį - pasipiktinę. Žavėjosi, kad tai lietuviškas filmas, kad lietuviškas scenai paruošė, kad beruošdama vos finansiskai nesubankrutavo ir kad reikia lietuviškas padėti.

Nepatenkintieji kritikavo, kad filmas per tamsus, kad

pinigas, laikas, lietuvių gabumai panaudoti tarptautinei pasakai, kuri neseniai buvo daug prašmatniau Amerikos teatruose suvaidinta, o savi veikalai nenaudojami.

Tretį pasipiktino, kad lietuvių veikalai visai nenaudojami filmams, kad šis filmas dabarties jaunimui nesuprantamas ir kad Prekybos Rūmų ir kitų organizacijų didelės pastangos, lygiai kaip ir artistų, panaudotos visiškai nelietuviškam betiksliam veikalui. Kiti dar pyko, kad tą šeštadienį turėjo daug kitų įdomesnių pramogų ir, dalyvaudami čia, buvo apvilti.

Bankiete bilietų pritruko, ir tegalėjo dalyvauti tik 104 iš anksto užsismokėjusieji. Banketas atrodė linksmas. Geriausia dalis - mažai kalbų: kalbėjo tik vienas dr. K. Valiūnas, kuris Pūkelevičiūtei įteikė marmurinę raišalę su dviem plunksnom, kad, vienai atbukus, rašytų kita, ir gražia auksine lentele, kurioje išgraviruota newyorkiečių padėka ir... graži auksinė žąselė.

Pūkelevičiūtė padėjo, tai ir viskas. Nors žąselė ir neliks jokia lietuviams emblema, kai kurie, valgydami



Brooklynietė rašytoja Nelė Mazalaitė sveikina "Aukso žąsies" filmo autorę Birutę Pūkelevičiūtę po filmo premjeros Brooklyn Academy of Music.

bifštrogeną ir kitokias gėrybes, juokavo, kad reikėję valgyti žąsieną.

Salėj, po filmo premjeros, įteiktas Pūkelevičiūtei gražus bukletas, kurio gėles apie 10-čiai artistų ji pati išdailino, apkalšydama savo pagelbininkus. Tokių keturių jaunų montrealiečių tarpe ir teko garbė ir šių eilučių autoriui sėdėti ir vaišintis Prekybos Rūmų socialinių reikalų vedėjos Mildred Mitchell globoj. Kanadiečiams vadovavo jaunas montrealietis Maželka, kuris yra Nepriklausomos Lietuvos Montreale redakcijos talkininkas. Ši grupė iškilmes baigė Arlington restorane, prie lietuviškų kopūstų... su JAV lietuviškas.

Universiteto choras. Buvo atlikta komp. Bliss Royal Fanfare, Dvorako Carnival Overture, Kodaly Phalmus Hungaricus ir Brucknerio Simfonija Nr. 4.



Birutė Pūkelevičiūtė New Yorko "Aukso žąsies" premjeroje apdovanojta gėlėmis. Dešinėje - dr. K. Valiūnas.



Į sceną publikai pasirodyti buvo iškviesti ir visi "Aukso žąsies" filmo vaidintojai, dalyvavę New Yorko premjeroje. Kairėje B. Pūkelevičiūtė.

S. NARKĖLIŪNAITĖS NUOTRAUKOS

Sveikinimai iš Lenkijos

Tarp gausios publikos filmus matė Alksninių ir Kaunų atsivežta viešnia p-lė Urbonaitė, kuri prieš keletą mėnesių atvyko iš Lenkijos ir įsikūrė kaip braižytoja New Yorko. Supažindinta pareiškė, kad jos tėveliai Valaičiui perduoda gerų dienų ir prašo prisiminti senuosius, turbūt, 1938 m., o gal dar ankstesnius, metus. Mat, koks pasaulis mažas - nežinau nei kur nei kada ką sutiksi. Kiti dar paklausė, ar tai tam pačiam Valaičiui. "Taip", sako, "tam, kurio duktė Aldona išteikė už Albino Trečioko..." Urbonaitė papasakojo apie Lenkiją ir tenai gyvenančius lietuvius.

Lietuviai Londono Filharmonijos koncerte

Premjeros vakarą kai kurie lietuvių buvo pakviesti dalyvauti Londono Simfonijos Orkestro koncerte Carnegie Hall. Viena iš jų buvo V. Tyslavienė, kuri iš "Aukso žąsies" premjeros išskubėjo į tą koncertą, nes ten jai buvo rezervuoti bilietai. Be to, ji norėjo susipažinti ir su to orkestro dinamišku dirigentu, 37 m. amžiaus muziko Istvau Kerteszu.

Londono Simfonijos Orkestras Amerikoje jau ne pirmą kartą gastroliauja. Bal. 3 d. programoje dalyvavo tenoras Robert Ilsofalvy ir Rutgers



Istvau Kerteszs, Londono Filharmonijos dirigentas.

Dirigentas Kerteszs, sakoma, yra susipažinęs su kai kurių Lietuvos kompozitorių kūriniais. Reikia tikėtis, kad ir jų veikalai kada nors praskambės Londono, Paryžiaus New Yorko ir kt. didmiesčių koncertų salėse.

Tęsiama 5 psl.

Skaniausia lietuviška duona gaunama
SILVER BELL BAKING CO.

A. RADŽIUNAS, Sav.



PYRAGAI VEDYBINIAMS IR KITOKIEMS POKYLIAMS

Pristatome į namus prašome telefonuoti:
STagg 2-5938

36-40 Stagg Street
Brooklyn 6, N. Y.



AMERIKOS BANKININKŲ SUVAŽIAVIME AMERICANA VIEŠBUTYJE: Iš kairės - Liberty Federal Savings and Loan prezidentas Charles S. Cheleden, Ona Cheleden ir Jonas Valaitis, Liet. Prekybos Rūmų viceprezidentas.

Cheledinai bankininkų suvažiavime

Atkelta iš 4 psl.

Bal. 3 - 6 dienomis New Yorke vyko Amerikos bankininkų vadovybių konferencija Americana viešbutyje. The United States Savings and Loan League Management konferencija teikė naujausias žinias apie Amerikos ekonomiją, bankines permainas, naujas sistemas ir mašinas. Susipažinimo vakaruose šeštadienį ir sekmadienį buvo ir lietuvių. Nors Amerikoje, palyginti, nedaug lietuvių rūpinasi ekonomine veikla, vis dėlto yra daugiau 30 lietuvių bankinių įstaigų, kurios šiai sąjungai priklauso. Tų įstaigų vien Chicagoje yra apie 16. Buvo lietuvių atstovaujančių ir amerikiečių įstaigas.

"Pasivogę" laiko ir mes keli vienybiečiai dalyvavome, norėdami susitikti su Philadelphia Liberty Savings and Loan Association prezidentu Charles Cheleden ir jo žmona, egz. vice-prezidente Ona Chelediniene.

Taip pat dalyvavo neseniai išrinkta SLA Iždo globėja Eufrozina Mikūziūtė, Vienybės leidėja V. Tysliaviene ir redaktorė S. Narkėliūnaitė.

Pietaujant Americana viešbutyje su p. Ona Chelediniene, patirta, jog Liberty Fe-

deral Savings and Loan bankas Philadelphijoje šiemet, bal. 25 d. minės savo 65 m. sukaktį. Tai pats didžiausias lietuvių bankas JAV rytinėse valstybėse. Jų įstaigose beveik visi tarnautojai yra lietuviai.

Ona Chelediniene mus vėliau supažindino ir su kitais lietuviais, kurie dalyvavo šiame bankininkų suvažiavime: Frances W. Bent ir Helen Shoaf iš Hartford Federal Savings & Loan Association.

Kai paklausė, kur New Yorke lietuvių atstovybė, paraudome ir nutilome... Nel bankinių įstaigų, nei vadovybių. Negi sakysime, kad mes savo banko neturime.

Svečiai iš Argentinos

Vienoj iš tų labai užimtų dienų, į Vienybės duris pasibeldžia jaunas gražus aukštas vyras. Gražia lietuvių kalba prisistato: "Robertas Balčiūnas iš Buenos Aires, Argentinos." Su juo buvo žmona Magda Cavallero, kaip vėliau paaiškėjo - pianistė, o jį atstovauja Argentinoje didžiausią JAV chemijos pramonę, į kurią



Neseniai išrinkta SLA Centro iždininkė Eufrozina Mikūziūtė (dešinėje), Americana viešbutyje New Yorke pietauja su Ona Cheleden iš Philadelphijos ir Lietuvių Prekybos Rūmų vice-prezidentu Jonu Valaičiu.

Amerika šiuo metu įmetė 7 milijonus dolerių.

Vienybės leidėjai Balčiūnas rodo laišką iš Argentinės Prano Ožinsko, kuriame prašoma ši šaunų Lietuvos nemačiusi, bet patriotingą lietuvių iš Argentinos supažindinti su Amerikos lietuviais.

Grižo iš Europos Joan Francis

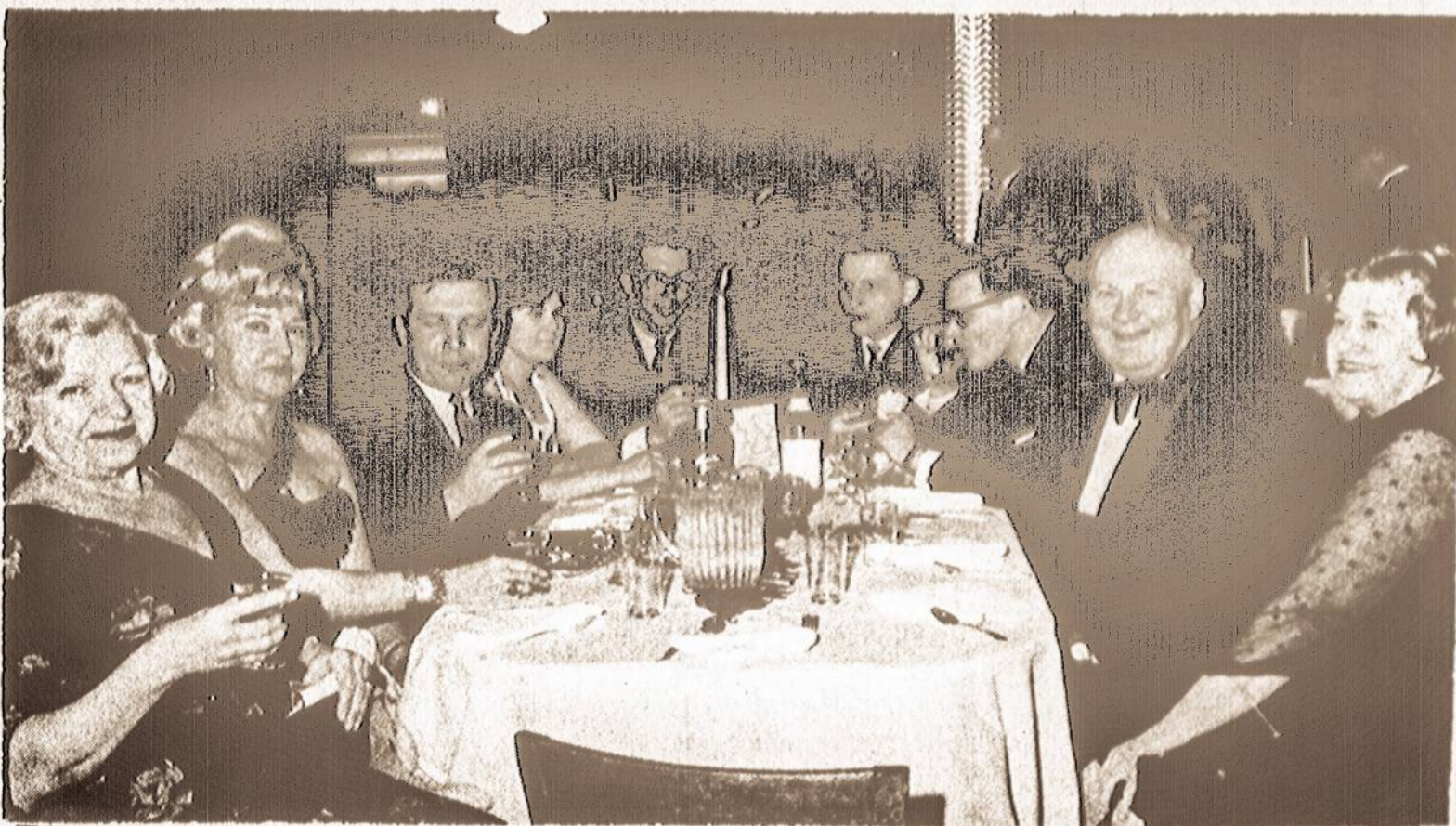
Grižta į Amerika penkerius metus Europoje išgyvenusi Joan Francis (buv. Borisaitė), ištekėjusi už William Melniker, Metro Goldwyn Meyer filmų bendrovės buv. viceprezidento, kuris paskutiniaisiais metais Europoje atstovavo didžiulę Amerikos bendrovę, steigusią bowling alleys. William ir Joan Melniker gyvendami Šveicarijoje, važinėjo po visą Vakarų Europą, kur mūsų lietuvaite solistė turėjo progos dalyvauti koncertuose ir operų spektakliuose.

Jos motina - buvusi dainininkė Sonė Borisienė - seniau gyveno Chicagoje, o dabar Kalifornijoje, yra buvusi Lietuvoje 1938 m. kartu su "Pirmyn" chorą.

Tęsiama 10 psl.



Žinoma solistė Joan Francis Melniker (buv. Borisaitė) su V. Tysliaviene Vienybės namuose, po penkerių nesimatymo metų. Tai buvo bal. 3 d. muzikinėje popietėje. Vienybiečiai turės progos solistę dar kartą išgirsti jubiliejiniame koncerte, kuris įvyks šį rudenį. Ji neseniai grįžo iš Europos.



Bankete po "Aukso žąsies" premjeros su svečiais kanadiečiais, tame filme vaidinusiai. Iš k. į d.: Briedienė, Mildred Mitchell, A. Mažeika, M. Mitchellienės auklėtinė, A. Celtaorius, S. Baršauskas, A. Keturka, J. Valaitis, Pr. Lapienė.

S. Narkėliūnaitės nuotraukos

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world was established by Juozas J. Paukstys in 1886, is published weekly (in June, July and August - bi-weekly), by Valerie Tysiava and Juozas N. Tysiava at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. Telephone APplegate 7-7257. Editor: Salomeja Nuckeliunaite; Managing Editor: Valerie Tysiava; Senior Editor: Vytautas Širvydas; English Editor: Demie Jonaitis; Associate Editor: Edvardas Sulaitis. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Three week's notice is required to change a subscriber's address. Advertising rates on application. All rights are reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts are subject to editing.

Mes

VYTAUTAS ŠIRVYDAS



Nors mūsų nekrikščioniškieji proseneliai gal ir turėjo kokį dievišką vardą gamtos gyvybės prisikėlimui po žiemos miego, jis iki mūsų dienų neišliko. Kai prisimėme krikščionių Dievo prisikėlimo sąvoką, pavadinimą pasiskolino iš kaimynų gudų — slavų "Velikij Den" (didžioji diena), sulietuvindami Velykomis. Rusai Velykas vadina "Voskresenije" (prisikėlimas). Tuo pačiu žodžiu vadina ir kiekvieną eilinį sekmadienį. Gudai krikščionimis tapo Kijevo valstybės laikais, prie valdovo Vladimiro; lietuviai daug vėliau — keturiems šimtams su viršum metų prasiūkus — prie Jogailos ir Vytauto.

Jeį surinktumėm visas gražias mintis, kurias, Velykų belaukdama, mūsų spauda savo puslapiuose yra pareiškusi, be abejo, išeitų graži antologija. Deja, vyrai, kurie galėtų tai atlikti, šiuo metu dažnai užsiėmę bergždybėmis.

Čia prisimename Raseinių žemaičių "lalauninkų" giesmę, kuri įdomiai pavaizduoja kai kurias mūsų liaudies velykinės nuotaikas:

Aš mažas vaikelis,
Kaip pupų pedėlis,
Skyniau gėlelę,
Mečiau ant kelio.

Ponas Jėzus jojo,
Linksmai giedojo.

Velykų rytą
Lelija pražydo,
Ne man vienam —
Dėl viso svieto.

Kepurę laikau,
Klaušinio prašau.

Ir šių metų Velykose, kaip per praeitąsias, lietuviai tikintieji ir atšalėliai, prašo iš pamotės istorijos "margučio" ir laukia, kad po kietos ir niūrios gavėnios, tautai nušvis skautus, naujo politinio prisikėlimo Velykų rytas!

Lenkijos kardinolas Wyszynski pakvietė vokiečių vyskupus dalyvauti lenkų krikšto tūkstantmečio minėjime. Gomulkos komunistai jį už tai ne tik peikė, bet ir baudė, kaltindami, jog kišasi į užsienių politiką. Tur būt, nebūtų pykę, jei Lietuvos vyskupus būtų pakvietę. Ir įdomu, ar pakvietė Lietuvos vyskupus? Kitas dalykas — sakykime, jei vyskupas Labukas—Matulaitis atvyktų į katalikų tikiybinių Šiluvos kongresą Washingtono — kaip jį mūsų "realizmas" sutiktų? Ar kaip popiežius aną dieną susitiko "eretiką" anglikonų bažnyčios galvą Romoje (abu pasibučiavo), ar kaip monelinką, kurį Kristus iš maldnamio Jeruzalėje išvijų?

Tęsiama 7 psl.

Girnakalis

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

Turime du nauju leidinių: dešimtą numerį Metmenų ir š. m. 3 numerį Aidų.

I. METMENYS -- knygos formato 192 psl. Šalia iš seno žinomų apstu ir naujų vardų, jaunosios kartos intelektualų. Maždaug tai -- Santaros—Šviesos žmonės.

Čia randame poezijos; rašo Marius Katiliškis, Rimas Vėžys, Jurgis Janavičius. Pastarasis rašo ne tiek eilėraščių, kiek telegramas (net be skrybės ženklų):

Vasara:
šešėlių
dienos
Tolumas
palkiti
vienas
niekur
nekeliauti.

Tai ir visas eilėraščių, Nealšku, ar reikia "tolumas palkiti vienas," ar "vienas niekur nekeliauti." Šaiposi ši poezija iš tokių, kuriems poezija turi būti "aiški."

Dėl poezijos dar būtų galima gyventi. Bet Metmenyse randame Jurgio Blekaičio "Kostas Ostrauskas ieško savo teatro," Vinco Maciūno "Incidentas dėl Skirgailos premjeros," A. Baltaragio "Vincas Krėvė Lietuvoje 1940—1965" -- pirmos rūšies liuanistinė lektūra! Janinos Monkutės—Marks paveikslų reprodukcijos žurnale lyg koks piešinių straipsnis. Geras išradimas.



Didesnę žurnalo dalį (ir dar smulkesniu šriftu) užima apžvalgos. Tai irgi straipsniai: Ideologijų išsekimo amžiuje (V. Kavolis), Pasimetimai tarp kairės ir dešinės, Lietuvos ir Amerikos (V. Rastenis), Ar mūsų kelias veda į laisvę? (Pr. Zundė), Laisvės kovos metodika peržiūrini (A. P. Gureckas) ir kt. (K. Drunga, L. Mockūnas, J. Mieliūlis, D. Satas, L. Sabaliūnas, A. Rimvydas, Z. Katiškienė).

Išvada galėtų būti tokia: šiandieniniam išsivijus kultūriniam gyvenime Metmenys yra rimtas ir turiningas reiškiny. Kas juo nesidomi, turėtų, kišdamasis į lietuviškąsias problemas, nesijaušti patogiai. Gaila, kad Metmenys retai išsina. Administratorius: R. Vaitys, 615 Hinman Ave., Evanston, Ill. Keturių numerių prenumerata -- 5 dol.

II. AIDAI -- daugiau kaip dvigubai didesnio formato už Metmenis 48 psl. Tai — aiškų katalikų kultūrinis žurnalas. Žinoma, ir čia netrūksta poezijos; St. Santvaras, Č. V. Obcarskas (naujas žmogus!). Poetai čia aiškiai kitokio surėdymo, nei Metmenyse, lyg anuos papildė. Pvz.

Ant aukšto kalno stiebiasi du bokštai,
Tarytumėi dvi rankos, keliamos į dangų!
O Dieve, lyg motulės veidą,
Dažnai regiu paveikslą brangų!...

(St. Santvaras).

Kaip matome, čia apstu nuosaikumo, formos nusistovėjimo, šiek tiek ir senatvės.

Stratpsniai: J. B. Laučkos "Iš religinės tolerancijos istorijos," B. Povilaičio "Vitas Manellis," Vl. Jakubėno "Dainavos ansamblio dvidešimtmetis," M. Vaitkaus "Pluoštas atsiminimų apie S. Nerį," J. Tiniūno (vert.) "Pasikalbėjimas su rašytojais."

Apžvalgoje rašo Alaušius, V. Vardys, A. R. (ar ne iš Metmenų?), J. L. Navickas, kun. P. Celišius, J. Kojelis. Labai gerą J. Lebedžio Lietuvoje išleistas Mikalojaus Daukšos monografijos apžvalgą pateikia Paulius Rabikauskas. Aida! kaip ir Metmenys, skoningai iliustruoti.



Šis Aidų numeris yra jau 188 iš eilės. Šalia Lietuvių Enciklopedijos negalima pamiršti, kad leidžiami ir Aida!

Su Aidų ir su Metmenų ideologijomis galima nesutikti, yra ko juose paieškoti nepatinkamų posmų ir silpnųjų, bet negalima užginčyti, kad, vaizgantiškai tariant, šie žurnalai nėra mūsų kultūrinio gyvenimo deimantukai. Aidas leidžia Tėvai Pranciškoniai, 680 Bushwick Ave., Brooklyn, N. Y. Kaina -- 7 dol. metams.

III. Šio Aidų numerio apžvalgoje turime du straipsnius, apie kuriuos verta mums pakalbėti atskirai. Vienas jų -- dėl veiksmų konferencijos Clevelande pareiškimo. Neblogai motyvuotu pasisakymu Aida! taria, kad veiksmų pareiškimas išėjo nenusisekęs, skubotas, neapgalvotas. Sako:

-- Visa išsivija neša atakomybę už savo tautos likimą, ir dėl to pajėgiausi protai ir jautriausios širdys negali atsisaikyti nuo gyvybinių tautos problemų sprendimo, nepaisant ar jie priklauso kuriam veiksmui ar ne, juoba, kad į veiksmus mūsų sąlygomis patenka ne visuomet patys pajėgiausi. Paguoda po viso to yra ta, kad mūsų priaugantis jaunimas yra patriotiškas...

Žinoma, po Clevelando konferencijos beveik akis kreipti į jaunimą (aš asmeniškai labai norėčiau seniu nepalaikyti J. Bachuno ir gal dar vieno kito panokusio...). Jaune vienas iš veiksmų tėvynėi gero padarytų, nebent pasitraukdamas iš veiksmų.

Kitas minėtinas Aidų mostas -- jie išdrišo paminėti Vienybės 80 metų jubiliejui! Ta proga dabartinę Vienybės gerokai pamokė, lyg ir pakritikavo. Mokė ir kritikavo su pastaba -- "nuoširdžiai linkime." Iš savo pusės turime pasakyti, kad linkėjimų nuoširdumu neabejojame. O dėl kritikos tai prisimename liaudies patarlę, kad už vieną muštą duoda dešimtį nemuštų. Tik nebūdavo girdėti, kiek neužmuštų duoda už vieną užmuštą.

Aida! stebisi, kad Vienybės bendradarbių sąstatas "labai įvairus -- nuo socialdemokratų per tautininkus ligi krikščionių demokratų. Toks įvairus, kad tikrai galima klaus-

Tęsiama 7 psl.

Misijonierius atsisveikina

Štai ir prabėgo man skirtos poilsio dienos. Gaila apiešti mielus brolius jėzuitus, kurie taip tėviškai mane išvargusi ir operacijų iškančią globojo Jaunimo Centre Chicagoje. Gegužės gale vėl pakilsiu erelio sparnais ir skrisiu į paskirtą darbą Sao Paulo mieste Brazilijoje tarp 40,000 lietuvių, kurie apsigyvenę 12-koj kolonijų. Dėl misijonierių stokos (esame tik 3) tas kolonijas aplancome su pamaldomis vos kartą į mėnesį. Dėl to labai prašau melstis, kad Dievas pašauktų daugiau darbininkų į tą kilnų misijų darbą.

Vienoj vietoj kuriamės, statysime Kristaus Valdovo bažnyčią ir sau namelį. Vietinis pinigais nusmuko ir pasidarė menkos vertės. Jau iš

to galite spręsti, kad man bi-lietas iš Brazilijos ir atgal kainavo virš milijono kruizerų. Toji krizė žmonių santaupas šluote nušlavė ir sunku gauti aukų.

Kreipiuosi į Jus, Brangieji! Palydėkite mane, kiek galima, didesne auka į Braziliją. Užrašykite tai misijai koki pomirtinį palkimą.

Visi tikisi, kad už juos kas melstųsi. Užtikrinu, kad jėzuitai labai atmena geradarius savo maldose ir Mišiose, o ypač tuos, kurie pasidaro Amžini Nariai, įnešdami didesnę auką (pav. šimtine), ar koki palkimą. Mes nieku kito negalime ir nemokame atsilyginti, kaip tik malda. Dėl to patartina ne tik gyvus, bet ir mirusius įamžinti prie maldų ir Mišių.

Jeigu kas gautų panašų laišką antru ar trečiu kartu, prašau neišsižieisti, nes tai buvo per apsirikimą padaryta. Auką siųskite TT jėzuitų adresu Chicagoje ir dabar, ir kai išvyksiu į Braziliją, nes TT jėzuitai apsiėmė tarpininkauti. Tik paminėkite, kam skiriama auka.

Širdingai atsisveikinu ir keliauju Jus mylįs Kristuje, Misijonierius Jonas Bružikas, S. J., 2345 W. 56th St., Chicago, Ill. 60636

* Valstybiname knygyne Vilniuje įrengta kambarys Pasakų skrynelė, kur vaikams rodoma lėlių teatras, skaitoma pasakos ir mokoma dainuoti.

STEBĖTOJO PASTABOS

Kario žurnale J. Žilys palygina Darlaus-Girėno ir Vaitkaus bandymus nukristi tiesiai iš New Yorko Kaunan. Pirmieji du 1933 m. išbuvo ore 42 val., nuskrido 6,500 mylių (vidutiniškai po 155 mylių per val.), ir žuvo 600 mylių atstume Kauno. Vaitkus ore išbuvo 22 val., nuskrido 4,800 mylių (215 mylių greičiu) ir nusileido 2,300 m. atstume Kauno. Jo lėktuvą Lietuvos apsaugos ministerija nupirko už 100,000 litų ir pataisė, bet skridimams nenaudojo. Vaitkus mirė 1956 m. liepos 23 d. Wiesbadene, Vokietijoje.

Chicago arkidiecezijoje šiuo metu gyvuoja 13 lietuviškų parapijų. Pensijon pareidus prelatas Albavičių ir Martinkų, visoms dabar vadovauja Amerikoje gimę lietuviai kunigai, moką lietuvių kalbą.

Profesorius dr. J. Stuko per 25 metus vadovaujama Lietuvos atsiminimų radijo valanda mini jubiliejų, kuriam pasveikinti keli New Yorko veikėjai konkurencijai iškūrė "aukštos kokybės" valandą.

J. Audėnas skelbia 83 metų Ernesto Galvanausko laiškas pėliojimą apie Lietuvos ateitį. Sako, kaip ir De Gaulle, kad Europai būtina rasti savo svoris, tautoms "nuo Atlanto iki Uralo" bendradarbiaujant vieningoje "įvairių tėvynių" Europoje, kurioje Rusija, girdi, galiu-čiai evoliucijos keliu išeisianti žmoniškos demokratijos kryptimi. Štorkos Europos susidarymas pareikalaus "daugelio dešimtmėčių", bet lietuvių tautai turti joje "rasti, prasiskinti ir užimti savo tinkamą vietą."

Lietuvių Dienų žurnalas rašo, kad jis susekęs, būk

turime laikraščius, "manančiųjų okupuotoje Lietuvoje reikią matyti tik gera." Aišku, tai komunistų laikraščiai, kurią atsveria "99 nuošimčiai mūsų spaudos, kuri mato, kas tikrai ten dedasi." Taigi, vieni mūsų laikraščiai mato tik balta, kiti tik juoda. Džiugu, kad 1% (kurio žurnalas neįvardina) eina tikrasias žurnalizmo pareigas ir skelbia ne kas balta, ar juoda, bet tai, kas yra teisybė.

Mūsų katalikų spauda (nenurodydama šaltinių) suskai-tė, kad dabartiniu metu Lietuvoje esama 610 veikiančių bažnyčių ir 4 koplyčios, aptarnaujamos 869 kunigų. Nepriklausomos Lietuvos laikais (1940 m.) buvo 1,271 kunigas ir 708 bažnyčios bei 314 koplyčių. Būtų įdomu patirti, ar ne per daug tada buvo koplyčių, bažnyčių ir kunigų? Kitas klausimas: kiek iš to sumažėjusio kunigų skaičiaus prasišalino į užsienį, kiek bolševikų nužudyta ir kiek ka-lejime?

Kario žurnale randame įdomų J. Žiliaus papasakojimą apie 1934 m. birželio 7 d. kariškių sukilimą prieš prezidentą Smetoną, norint priversti sugrąžinti vyriausybėn į Zarasų kalėjimą pasodintą prof. Voldemarą. Vadais buvę gen. štabo viršininkas gen. P. Kubiliūnas ir aviacijos plk. lt. J. Navakas. Tikrovėje, sukilimas, sako, buvęs "be aiškaus plano ir gero vado." Pradžioje, prez. Smetona buvo "labai išsigandęs," bet, kai sukilėliai paaiškino, kad sutinka į vietoje palikti, pasidarė nesukalbamas. Kubiliūnas ir Navakas buvo teismo nubausti mirtimi, bet bausmė pakeista kalėjimu. Kiti kariškininkai — dalyviai (apie 60) buvo iš kariuomenės atleisti.

Balandžio nr. Foreign Affairs žurnale yra prof. Var-

džio rašinys "How the Baltic Republics Fare in the Soviet Union." Ši žurnalą skaito aukštieji diplomatai ir jo bendradarbiais yra aukšti valstybių vyrai, todėl šis prof. Vardžio straipsnis apie Baltijo valstybes (puiku, kad rašo ne vien apie Lietuvą, bet ir kaimynes Latviją bei Estiją), atrodo, daugiau naudodas atneš, negu \$10,000 apmokėtas puslapis anuomet skelbimas New York Times dienraštyje.

PRIE SIGNATARO KAPO

Tokiu pavadinimu Europos Lietuvis, kuris neseniai atspausdino St. Kuzminko rašinį "Kapas be kryžiaus" (jį Vienybė perspausdino savo vasario 17 d. laidoje), dabar, š. m. vasario 22 d. įsidėjo P. Gudelio rašinį.

Autorius taip pat aprašinėja, kaip jam sunku buvę surasti Vasario 16 signataro kan. Saulio kapą Lugano kapinėse. Po ilgų vargų betgi jį suradęs, o vėliau suradęs ir asmenį, kuris jam pateikęs šiek tiek informacijų dėl to kapo sutvarkymo ateityje.

Gudelis rašo, kad kun. A. Arminas, kuris gyvena ir dirba Lugane, jam paaiškines, jog Sveicarijoje esąs palaidotas ir kan. Saulio brolis Jurgis Saulys. Esąs sudarytas komitetas, kuris rūpinasi abudu brolius palaidoti vienoje vietoje ir rengiasi pastatyti atitinkamą paminklą. Kun. Armino adresai: Lugano, Clinica Moncucco, Switzerland.

* Ignalinoje, nedideliame šiaurės Lietuvos rajoniniame miestelyje, atidaryta nauja ligoninė ir poliklinika. Ligoninėje yra 100 vietų. Ji aprūpinta modernia medicinine aparatūra, yra gimdymo, infekcinių sirgimų, vaikų skyriai.

Mes

Atkelta iš 6 psl.

Metmenų žurnalas pakilojo įdomų, bet mūsų spaudoje retai svarstomą klausimą: ideologijų nykimą mūsų visuomenėje (arba, jų poveikio silpnumą). Artėjame prie "vienibiškų" nuotaikų — tegul visi dori ir sąmoningi lietuviai neatsiriboja vienas nuo kito ideologiniai-partiniai vailyrijo lašais, nes tikrovėje juose nėra gyvybės šaltinio. Jei sueitų nuoširdus Amerikos lietuvis tautininkas su krikščionių demokratu, ar liaudininku, sandariečiu, socialistu, socialdemokratu, ar naujoviškesniu rezistentu, bendrafrontininku, bičiuliu, atgimėliu, ar panašiu — ar galėtų vienas kitam ryškiai ir suprantamai, Amerikos gyvenimo sąlygose, pateisinti savo turimas ideologijas?

Kai šio šimtmečio pradžioje Amerikos lietuviai "tautiečiai" ideologiniai atsiribinėjo nuo "katalikų," skirtumai buvo taip karštai juntami, kad suskaldė 15-ka metų gana ramiai išgyvenusį bendrą visiems lietuviams, 1886 metais įkurtą Susivienijimą. Ideologiniai skirtumai buvo karštai juntami ir 1914 m., kada "katalikai" sušaukė savo Amerikos lietuvių seimą Chicagoje, o tautiečiai ir socialistai — New Yorke. Čia tautiečiai buvo priversti atsiriboti nuo socialistų, nes šie, it apie Orfėjo medį, tupinėjo apie pliką tarptautinį principą, nenorėdami nusilenkti sodriai tautinei idėjai — Laisva Lietuva, dabar arba niekada! Kai nuo tautiečių ir socialistų tvarkomo Susivienijimo Detroito seime 1930 m. atskilo "pažangieji" komunistai, tarp tautiečių sandariečių ir socialistų jau nebuvo juntama aiškių ribų, nes abi sroves jungė priešiška nuotaika tautininkų režimui Lietuvoje. Ši nuotaika 1935 m. socialistus net suvedė į bendrą frontą su komunistais, kuriuos prieš penkerius metus buvo išstūmę iš Susivienijimo.

Šiuo gi metu visas ideologijas, rodos, iš gyvenimo braukia didrusių bolševikų imperializmo viešpatavimas Lietuvoje. Tokiu būdu, Metmenų žurnalo bendradarbis teisėtai kelia ideologijų nykymo klausimą. Kas jų tebesilaiko, gal graibstosi šiaudelių?

Iš kairės ir iš dešinės

Atkelta iš 6 psl.

ti, koks bendras vardiklis šiuos vyrus ir moteris suvienijo dabartinėn "Vienybėn." Tas bendras vardiklis nėra aiškus. Iš tiesų — sąsąstas keistas. Vienybiniukų tarpe rasime visokių pažiūrų, ir niekas čia ir nesistengia jų pažiūrų suniveluoti. Išėtų, kad ne pažiūrų vienybiniukus į bendrą darbą suvedė. Štai jau kai kas ir aiškėja. Čia randame visokių pažiūrų. Kas pažiūrų neturi, tas dar tebeieško, bet Vienybėje užtenka vietos ir tokiems. Svarbiausia, kad ne tik bendradarbiai, bet tokie ir Vienybės skatytoriai. Aida! sutinka, kad Vienybė "neneigia nepriklausomos Lietuvos principo, bet visą laiką sistemingai šaiposi iš visu, kurie dirba nepriklausomai Lietuvai atstautyti." Taigi, "šaiposi sistemingai," bet Aida! tai galėtų suprasti bent po to, kai jie iš Clevelando konferencijos pasišaipė "nesistemingai." Aida! paguoda — jaunimas, Vienybės — irgi. Mat, nesustatiamo tik dėl terminų: iš tėvynės nepriklausomybės atstatymo nesišaipome, bet randame reikalo šaipytis iš tos apgaulės, kada išsekę veikėjai vietoje tūpčioja ir tariasi didvyrių darbus bedirba.

Pastaraisiais mėnesiais, kai tiek spaudoje, tiek veiksmuose dėl santykių su tėvyne kilo tiek daug dulkų, kad net rėkštus troškina, mes Vienybėje jaučiames gana gerai. Reiškia, mes šiokią taktiką gal nerašytą programą turėjome, o dabar pasiteisina jos gyvenimiškumas.

Laikas suprasti, kad žmonės nėra angelai, ir nei vienas jų darbas nebūna absoliučiai tobulas. Nėra absoliučiai tobulų ir partijų. Kas kitaip galvoja, tam su Vienybe nepakeitū. Bet taip pat reikia suprasti, kad žmonės nėra velniai, ir nei vienas jų darbas nebūna absoliučiai blogas. Nėra absoliučiai blogų partijų. Su šitokiu pasirėngimu ir nusiteikimais mes iš esmės negalime ti-

kėti, kad pvz. dabar Lietuvoje viešpatuoja tik blogis, o iševijoje tik gėris ar atvirkščiai. O kadangi jokiam sambūriui nesame dūšiu užrašę, tai ir ieškome, pagal reikalą ir nuotaiką, tai girtino, tai pektino. Tik yra baidas neteisinga Vienybės kritikos logika (jei tokios yra) šitokioje laikysenoje įžiūrėti menką Vienybės patriotizmą. Tokiomis insinucijomis Vienybė yra tik įzeidinėjama (mūsų manymu, be pagrindo).

Laisvoje Amerikoje Vienybė laikosi. Yra pagrindo manyti, kad "laisvoje ir nepriklausomoje" Lietuvoje ją seniai būtų karo komendantas uždaręs, jau seniai Girkalis Dymitrave skaldytų akmenis, o redaktorė su leidėja ten pat bulves skustų... Ir pozicija ir opozicija sveikintų karo komendantą su linkėjimais tokius nenuoramus sutvarkius. Žiūrėkite — "laisvoje ir nepriklausomoje" rašau su kabutėmis — koks įžūlus pasityčiojimas iš tėvynės! Visai ne, jokio čia pasityčiojimo iš pačios tėvynės, tik karčiai prisimename tuos, kurie blogai tą laisvę ir nepriklausomybę atstovavo.

Kas tėvynę sutapatina su policininku, tikėjimą sutapatina su klebonu, kovą už laisvę su pseudolaisvinimu, — tam vis daug kas bus "neaišku ir neryšku." Taigi, gali būti Lietuvai reikšmingų darbų ir Romoje ir New Yorke ir bolševikiniam Viltuje. Gali reikšmingų darbų įvykdyti ir socialdemokratai, ir tautininkai, ir krikdėmai su frontininkais, ir tarybininkai su tėvynėje pasilikusiais lietuviais (vieniems besijaučiant pavergtais, kitiems — išlaisvintais).

Iš čia ir aiškėja, ką Vienybė jungia ir ką skiria. Tai ir yra viena iš svarbiųjų priežasčių, kad mūsų vienybiniukų eilėse yra ir socialdemokratų, ir tautininkų, ir krikščionių demokratų, ir visokių kitokių. Žinoma, išskyrus tuos, kuriems Lietuvos reikalai ne-svarbūs.

Vancouverio, B.C. lietuviai

Lietuvių Bendruomenės Vancouverio (Kanadoje) apyl. valdyba, dabar vadovaujama pirmininko Juozo Smito, su ruošė Vasario 16 minėjimą, kuriame pagrindinę paskaitą skaitė dr. J. Sakalauskas, o sekmadieninės mokyklės vaikai atliko meninę programą. Ši kartą čia žmonių atsilankė "daug" (mūsų mastu skaičiuojant) — 50 asmenų. Aukos, kaip paprastai, buvo renkamos Tautos fondul. Po minėjimo buvo bendra kavutė.

Vancouverio lietuviai labai stokoja inteligentinių ir meninių pajėgų, todėl visas veikimas čia yra labai primityvus. Lietuvių išlaikymui grėsia didelis pavojus. Jaunimas lietuvių nesidomi, nemažas skaičius net nemoka lietuvių kalbos. Čia labai reikia savų tautinių namų, savos parapijos, skatkyklos, jaunimo organizacijų, choro ir t. t. Kai to nėra, visas prasideda ir baigiasi šokiais su bonka.

Lietuviškas kalendorius

Nemuno Krašto žurnalo leidėjai ir šiemet savo pirmąjį numerį paskyrė mėnesiniam nuplėšiamam kalendoriui. "Lietuviškas Kalendorius" — taip vadinaš šis leidinys, kuriame, be kalendorinės dalies, yra daug informacijų apie Lietuvos dalę, lietuvių dailininkus ir Kauno Čiurlionio vardo dalies muziejų ir kt.

Kalendoriuje iš arčiau yra supažindinama su 12 lietuvių dailininkų, iš kurių 6 gyvena Lietuvoje, o kiti — užsienyje. Juozas Mikėnas, Česlovas Kontrimas, Petras Rauduvė, Marija Cvirkiėnė, Domicilė Tarabildienė, Mykolas Labuckas yra iš Lietuvos gyvenančiųjų tarpo, o Romas Viesulas, Vytautas Jo-

nynas, Vytautas Kastulis, Adolfas Vaičaitis, Česlovas Janušas, Jonas Rimša — užsienio krašty dalies atstovai. Juvis čia telpa ir fotografijos.

Be to kalendoriuje randame Balio Augino humoreską "Menininkas" (perspausdinta iš Lietuvos Dienų), eilėraščių mažiesiems, tautinių vardų visoms metų dienoms. Leidinys išleistas gražiai, liuksusiniame popieryje. Išleistas Witzzenhausene, Vakarų Vokietijoje. (eš.)

* Ukmergės gamykloje Alytuje šiuo metu dirba 1,300 žmonių. Pradėta statyti medvilnės gamykla, kurioje, sakoma, dirbsią 6,000.

KAS PASITIKS MUS KOSMOSE?

Tęsins iš pr. numerio

Fantastinių romanų rašytojai paprastai vengia vaizduoti pasaulius, kurių gyvybė pagrįsta ne nukleininėmis rūgštimis, o kitokiomis cheminėmis medžiagomis. Pastaruoju metu fantastinėje Vakarų literatūroje pasidarė madinga vaizduoti aukšto protinio lygio kolektyvinius organizmus, sudarytus iš mikro ar supermikroorganizmų, pavyzdžiui, Marso mikrobus, Veneros virusus. Visos šios fantazijos pagrįstos esmine klaida. Jeigu yra protas, privalo būti pastovi atmintis, kurią pajėgia turėti tik atskiras gyvybinis individas. Šią aplinkybę intuityviai jaučia fantastinių romanų rašytojai, savo protingų kolonijų narius apdovanodami telepatiniais [mintčių betarpiško perdavimo] gabumais. Tačiau ir tai nepašalina prieštaravimo. „Protinga kolonija“ privalo turėti nuosavą pastovų protą. Telepatiniais ryšiais sujungtos kolonijos įsivaizdavimas logiškai turi privesti prie proto išsisklaidymo tarp atskirų narių, kai jau sunku suvesti galus su galais.

Galima padaryti tokias bendras išvadas. Pirmia, nei primityviai gyvybei reikšminga kosmoso yra ribotos sąlygos. Jos dar mažesnės protingai gyvybei atsirasti ir vystytis. Gyvybė galų gale priklauso nuo labai sudėtingų cheminių molekulių. Žemėje tokia yra nukleininė rūgštis molekule. Gal ir Visatoje nėra kitų, išskyrus nukleininę rūgštį, molekulių. Tada bet kuriai gyvybei reikšminga būtybė reikalingos sąlygos, panašios į mūsų Žemės. Fantastai dažnai savo herojus nukelia į neįprasčiausias svetimus pasaulius ir verčia bendrauti su tokiais keistomis būtybėmis, kurių egzistavimo negali pripažinti nūdienės mokslo. Tačiau pažinimas nestovi vietoje: jis nuolat kinta ir vystosi. Daugelis mokslo teiginių, laikui bėgant, pakito. Galimas daiktas, šitai ateityje atsitiks ir su daugeliu šiuolaikinių teiginių. Nėra pagrindo atsisakyti vilties, kad ateis diena, kai žmogus galės taisykliai keliauti erdvė-

je bei lankytis tolimų galaktikų žvaigždėse. Ir tik tada mes sužinosime tikrą tiesą apie svetimų pasaulių biologiją.

RYSYS SU SVETIMOMIS CIVILIZACIJOMIS

Jeigu vieną gražią dieną netoliese nusileistų kosminis laivas iš kokios nors planetos, po pirmų nuostabos akimirkų iškilų praktiška problema: kaip susižinoti su laivo įgula ar „protingu“ bežmogiu robotu.

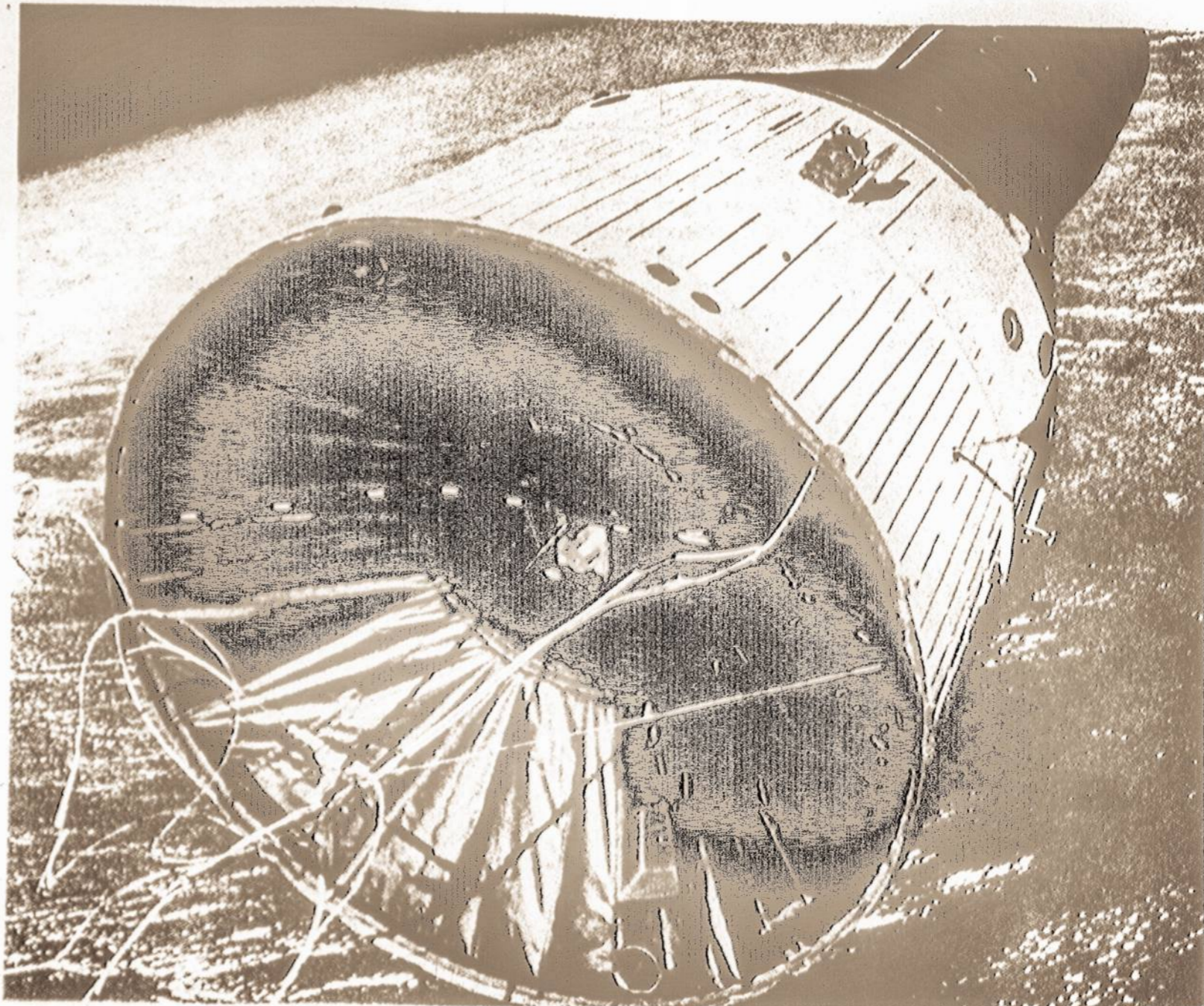
Savaime suprantama, būtų beprasmiška svečiams, pavyzdžiui, perdavinti Morzės signalus kuria nors žemės kalba. Susižinojimo problema su svetimų pasaulių protingomis būtybėmis yra labai paini.

Ką galėtume žinoti apie tokias būtybes? Tik tai, kad jos protingos. Juk jeigu neturėtų proto, nebūtų galėjusios pasigaminti laivo ir pas mus atvykti. Bet koks susižinojimas su jomis turi vykti bendro protingumo pagrindu.

Iš karto privalome daryti prielaidą, kad laivo stalytojai yra ne mažiau už mus protiška išsivystę ir geidžia su mumis užmegzti ryšius, nes kitaip nebūtų atvykę.

Kosminio laivo įgula nesitiki signalų mūsų kalba. Abi pusės privalo ieškoti bendros kalbos. Uždavinys pasidarys panašus į kai kurios rūšies galvosūkių sprendimą Sakysime, du asmenys tam tikrą dieną turi susitikti Vilniuje, tačiau jiems nežinoma susitikimo vieta ir valanda. Kiekvienas stengsis suprasti, ką galvoja kitas. Visiškai logiškas sprendimas galėtų būti: Gedimino ar Lenino aikštė, 12 valanda.

Tačiau spręsti klausimą, kaip mes susikimsime svečius iš kitų pasaulių, per anksti ir nelogiška. Vargu ar kas aklaui skris laimės ieškoti. Pirmutinis, būtinas ir vienintelis konkretus kontaktas tarp civilizacijos yra ne tiesioginiai perskridimai, o ryšys kokiais nors signalais.



Pradžiai ateities priemonėms kitų planetų civilizacijoms pasiekti ir žemės žmogui jose įsikurti. O gal kiti atvyks į žemę?

Atrodo, kad dėl daugelio priežasčių signalams perduoti labiausiai tinka radijo bangos. Reikia atsiminti, kad nors jos ir sklinda šviesos greičiu, susižinojimui su planeta, esančia už 10 šviesmečių, prireiktų [įskaitant signalą ir momentalią atsakymą] dveju dešimčių!

Pirmas uždavinys yra parodyti svetimoms būtybėms, kad egzistuojame. Šiam tikslui visi mūsų signalai turi būti aiškiai dirbtiniai, nes kosminė erdvė pilna šviesos ir radijo bangų, kylančių iš natūralių gamtinių reiškinų ir žmonių.

Praktiškai galima išsiųsti radijo signalus, sakysime, vienos sekundės intervalais. Šiuo būdu galima persiųsti signalų grupes ir serijas. Viena iš tokių serijų gali būti paprasti nedaugiamieji skaičiai, neturintieji kitų dalių, o lik pačius save ir viena kitą. Tai aiškiai parodytu, kad signalas siunčia protingos būtybės, nes jokie kiti gamtiniai procesai galaktikoje nesukurs tokios nedaugiamųjų eilės.

Savo laiku buvo siūlomas toks projektas: dideliame žemės ar jūros paviršiuje stipriai šviesuliu atvaizduoti diagraminį Pitagoro teoremą [stačius trikampio statinių kvadratų suma yra lygi įžambinės kvadratui, t. y. $a^2 + b^2 = c^2$] vaizdą. Jį tegalėtų pastebėti tik virš žemės paviršiaus skiejančio kosminio laivo įgula. O kaip pasiųsti signalus į tolimas planetas!

Pirmiausia galime daryti prielaidą, kad svetimoms būtybėms turi akis ir kitus regėjimo organus ir kad jų technologija turi reikalą su vaizdais bei diagramomis. Gali būti ir tokių protingų būtybių, kurių patirtis priklauso ne nuo regėjimo, bet, sakysime, nuo lytėjimo pojūčio, turinčio reikalą liesti su trijų matavimų dalykais. Viskas, ką šiuo atžvilgiu galima pasakyti, tėra tai, kad tokia prielaida mažai patikima.

Technikos vaizdų perdavimo klausimas yra jau visiškai išspręstas. Mes visi jau įvertinome televizijos galimybes, žiūrėdami laidas iš kosmoso. Be to, turime puikių Mėnulio paviršiaus ir net Marso nuotraukų. Nėra abejonės, kad televizija tars savo žodį ir būsimose laidose tolimiesiems mūsų proto broliams. Nereikia manyti, kad televizijos laidos tolimoms civilizacijoms bus panašios į mūsų dienų laidas. Dėl geresnės vaizdo kokybės kiekvienas kadras [akimirksnis mūsų ekranuose] bus perduodamas per tam tikrą laiko tarpą. Vaizdams atgaminti bus reikalinga tam tikra signalų akumuliacija.

Tokiais signalais būtų galima perduoti ne tik Pitagoro teoremos diagramą, bet ir žymiai sudėtingesnius dalykus. Pavyzdžiui, mums žinoma, kad žvaigždėse nuolat vyksta ličio ir vandenilio reakcijos, kurios sukelia

radiaciją. Šių elementų atominės struktūros yra labai paprastos, ir, jas perdavę, parodytume, jog suprantame chemines žvaigždžių reakcijas. Šiuo keliu būtų galima perduoti ir mūsų Saulės sistemos planetarinę struktūrą.

Išmokę perduoti ir suprasti signalinius vaizdus, galėtume palaipsniui pereiti prie bendrų simbolių, reikšiančių sąvokas.

Galime numatyti esant ir tokių būtybių, kurių protinis išsivystymas yra grynai vidinis, ir jos nepageidauja jokių kontaktų su išore. Gali būti toks atvejis, kad tolimieji mūsų kaimynai jau yra išsprendę visas politines bei ekonomines problemas ir laimingai leidžia laiką prie savų televizorių. Gal būtų jų fiziniai bei psichiniai procesai yra tokie lėti, kad, nors jie ir būtų labai protingi, susižinoti su jais būtų neįmanoma. Įmanoma ir tokia galimybė, kad svetimoms civilizacijoms vystėsi grynai abstrakcine kryptimi — gerumo, tiesos, grožio, — bet be jokios technologijos. Bet argi psichiniai procesai įmanomi be materialinės bazės! Juk ir patys aršiausi mūsų žemės filosofai idealistai negali apsieiti be materialinių daiktų nagrinėjimo.

Tiek apie signalų perdavimą. Lieka kita ryšio pusė: signalų priėmimas.

Be to, mes turime paklausti, kiek protingų bendruomenių iš viso kosmoso yra ar gali būti! Nėra pagrindo laikyti savo vieninteliais protingais padarais Visatoje. Manykime: esame „galimas Visatos vidurkis“.

Mes žinome nedaug žvaigždžių, kurių planetose galėtų egzistuoti gyvybė. Tokia planeta neturi būti nei per arti, nei per toli nuo Saulės, t. y. neturi būti nei per karšta, nei per šalta, kad užtikrintų vyksmą cheminių reakcijų, reikalingų gyvybei reikšmingai. Kadangi Visata sudaryta iš tų pačių medžiagų, kurios yra ir Žemėje, tai bendrieji chemijos dėsniai galioja bet kurios žvaigždės sistemai. Be to,

tam tikros žvaigždės teikia aplinkai pastovią energiją, būtiną biologinei evoliucijai.

Manoma, kad 15 šviesmečių spinduliu tegalėtų būti 15 „linkamų“ žvaigždžių, o 5 šviesmečių spinduliu — 100. Be to, suprantama, ne kiekviena žvaigždė būtinai privalo turėti protingomis būtybėmis apgyvendintas planetas.

Labiau išsivystusių pasaulių bendruomenės, gal būtų, jau seniai palaikė ryšius. Gal jos ir mums jau daug tūkstančių metų beviltiškai bando išsiųsti signalus, kurių nepajėgime sugauti ir suprasti.

Kad ir labai sudėtingos ir sunkios ryšio su svetimais pasauliais problemos, žmonės jas svarstys, analizuos ir praktiškai bandys išspręsti, nors, tiesa, pasisekimo galimybė nėra didelė.

SVETIMŲ PASAULIŲ VISUOMENĖS

Fantastinių romanų rašytojai nelabai mėgsta visuomeninių temų. Sveitimas civilizacijos yra vaizduoja arba gyvenančias panašiose į mūsų visuomeninėse santvarkose, arba sudarytas protingų vabzdinių individų.

Antropologai ir sociologai mano, kad lytinė atranka, dauginimasis ir vaikų auginimas yra būtina bet kuriai žemiškai civilizacijai. Ilgas žmogaus kūdikystės periodas išaukia šeimos būtinumą, būtinumą užtikrinti vaiko maitinimą ir auginimą. Reikia tikėtis, kad ir svetimų pasaulių protingų būtybių visuomeninės santvarkos pagrindu turėtų būti šeima.

Fantastiniuose romanuose svetimoms civilizacijos dažnai vaizduojamos panašios į mūsų skruzdėlių ar bičių lizdus. Iš tikrųjų, tarp skruzdėlių ar bičių, atliekančių įvairų darbą, vyksta glaudus kooperavimas. Iš to norima daryti išvadą, kad skruzdėlės ar bitės galėtų pasiekti civilizacijos būvį. Tačiau giliosis dalyko pažinimas tokiems spėjimams atima pagrindą.

Tęstama 10 psl.

VIENYBĖ

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD

1966 M. GRUODŽIO (DECEMBER) 30 D. KAINA 31.00

VYTAUTO DIDŽIOJO GIMNAZIJA

50 metų sukaktis proga (1915-1965)

Šį faktą ir vaizdą rinkite Vienybė skiria sukačiai atžymėti

VIENYBĖJE dar galima gauti šį istorinį leidinį, Vytauto Didžiojo Gimnazijos 50 metų sukaktį minint. Kaina \$1.00.

Haven Realty

JUOZO ANDRIUŠIO APDRAUDOS ĮSTAIGA
Patarnauja perkant ir parduodant namus,
apdraudimo reikaluose, užpildant taksus.
ANDRIUŠIO TRAVEL BUREAU
Parduoda bilietus visomis susisiekimo
priemonėmis į visas pasaulio vietas.
MONEY ORDERS.

87-09 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. VI 7-4477 Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

Hartfordo lietuviai

Hartford, Conn. -- Vietos lietuvių klubas, vienintelė lietuvių vieta, kurioje vyksta visokie posėdžiai, choristų repeticijos ir kt., įvykdė "revoliuciją." Veikusieji du klubo skyriai (pašalpinio ir nepašalpinio) prieš porą savaitių apsiungė, ir jungtinių progų suruošė šaunų bankietų-balių, kuriame dalyvavo apie du šimtai klubiečių ir svečių. Dabar klubiečiai sako: "Kur du šios, visados daugiau padarys."

Kiekvienas savaitgalis klubas būna malonus: jaunieji ir kai kurie senieji klubiečiai su savo draugais susirenka, pabaliavoja, pasižneka, o šokių mėgėjai pašoka, grojant orchesterui. Bet visgi ne visi klubiečiai su savo draugais čia lankosi. "Nemažai jų linksminasi pas svetimtaučius ir jiems palieka savo pinigus," sako klubo vedėjas Kostas Vaitaitis, -- "o jei klubiečiai ir jų draugai praleistų savaitgalius savo klube, lankytųsi ir kitais vakarais, tuomet klubo pajamos būtų kelis kartus didesnės, ir klubas savo nariams galėtų kad ir du gerus bankietus-balius nemokamai suruošti."

* SLA 124 kuopos nariai kovo 13 d. pabalsavo už SLA Tarybos kandidatus. Daugiausia balsų gavusieji kandidatai šie: P. Dargis gavo 16 balsų; dr. Kalvaitis -- 16, Pivariūnienė -- 17; dr. Juodikis -- 11; adv. Briedis -- 13; Klimas -- 10; kiti kandidatai gavo po mažiau balsų. Buvo ir tokių, kurie nebalsavo. Senukai ir senukės, visko išgyvenę ir patyrę mūsų Sustviejime, gal būt mano, kad tuščios bus jų pastangos -- maža pas juos pastikėjimo. Jie atsimeina 1930 metų depresiją ir SLA nuostolius, kada blogai investuota virš pusės milijono dol. anais Gegužio-Gugio administracijos metais.

LB PROBLEMA

Hartfordo LB apyl. nariai kvietė metinį posėdį, deja, posėdis kovo 12 d. buvo nepilnas. Ligi šiol einas LB apyl. pirm. pareigas Alg. Dragunevičius pareiškė, kad jis nekandidatuosias į valdybą. Kandidatų suradimui paskirta komisija, kuri, kaip teko patirti, ligi šiol dar nesurado kandidatų. Hartfordo Liet. B-nės nariai susidūrė su neišsprendžiama problema -- nėra kandidatų į valdybą.

Sekantis LB metinis narių posėdis kviečiamas bal. 2 d. vakare. Kyla klausimas, ar šiame posėdyje bus išrinkta LB apyl. valdyba. Žmonės nenori eiti į valdybą. Kai kurie LB "šulai" teigia, kad, kai JAV LB Centro Valdyba ir Taryba nutempė JAV LB į politinių veiksmų vykdomą politiką ir įpareigojo LB apyl. valdybas būti aukų rinkimo politiniams veiksniams "agentūromis" uždėjo LB nariams sunkią ir bereikalingą

gą naštą. Greta politinių veiksmų, yra ir kiti veiksniai, visokie fondai, kurie prašo ir net įpareigoja LB apyl. valdybas rinkti savo narių pinigus "politikai" ir partijų "kromeliams." O, prisimename gi, kad JAV LB iškurtą apolitinę, gryną kultūrinę organizaciją -- jos tikslas kultūrinė veikla ir lituanistinių mokyklų išlaidavimas. Aišku, LB nariai nepatenkinti LB nutempimu į politinius veiksmus.

LEGIONO VEIKLA

Hartfordo Liet. Legiono narių veikla kasmet stiprėja. Čia veikia Amerikos ir Lietuvos kariai -- legionieriai JAV kariai veteranai ir Lietuvos kariai ramoviečiai. Pastarieji mažiau veiksni, bet legionieriai judrūs -- dalyvauja paraduose, svarbesnėse liet. pramogose, kasmet ruošia bankietus-balius (ir šimet legionierių metinis bankietas-balius sutraukė apie porą šimtų žmonių).

1966 m. išrinkta ši liet. legionierių valdyba: Vyr. komandantu Walter Patterson; teis.-juristu (Judge Advocate) Edward Caoch; Senjor-komand. Al. Navasaitis; Jaunesn.-komandantu Stanley Patterson; Edward Kullson kariu budėtoju; Iždo-ūkio pareigūnu, F. Piliponis; sekr. A. Mazalas.

VMK

Rėksmas be garso

Draugas per š. m. 65 ir 66 numerius pervarė rėksmingą -- Stefanijos -- Rūkienės straipsnį "Baikime tą bendravimą. Negali būti bendravimo, kol nesiremiama lygybe." Št. Rūkienė šmaikščiai operacijai lyriškai patriotiškos frazėmis, kurios nėra jos pačios sukurtos, bet paimtos iš lietuviškos spaudos ir gabiiai supintos į originalią vienetą. Rūkienės straipsniai skiriasi nuo B. Armonienės knygos tuo, kad juose yra daugiau sentimentalumo, lyriškumo, o maža įtikinamų faktų, kai tuo tarpu B. Armonienė kalba faktais, savo lyriškumo, savo sentimentų per daug neafišuodama.

Atrodo, kad minėtam Rūkienės straipsniui rėksmingą antraštę bus davus Draugo redakcijos -- "Baikime tą bendravimą!" Kai Rūkienė, Prunskienė, Ad. Šarkauskienė ir kt. atvyko pas savuosius šiame krašte, tai joms bėpigu "baigti" bendravimą, o kas dar to nepadarė, kas dar nori savo motiną, tėvą, sūnų ar dukterį atsiimti iš Lietuvos, tam St. Rūkienės rėksmas atrodo grubiai egoistiškas ir todėl be atgarsio. Ir taip pat tiems, kurie nori savuosius Lietuvoj aplankyti, arba atsikviesti vizitui į JAV, kun. J. Prunskienės rėksmas atrodo be atgarsio.

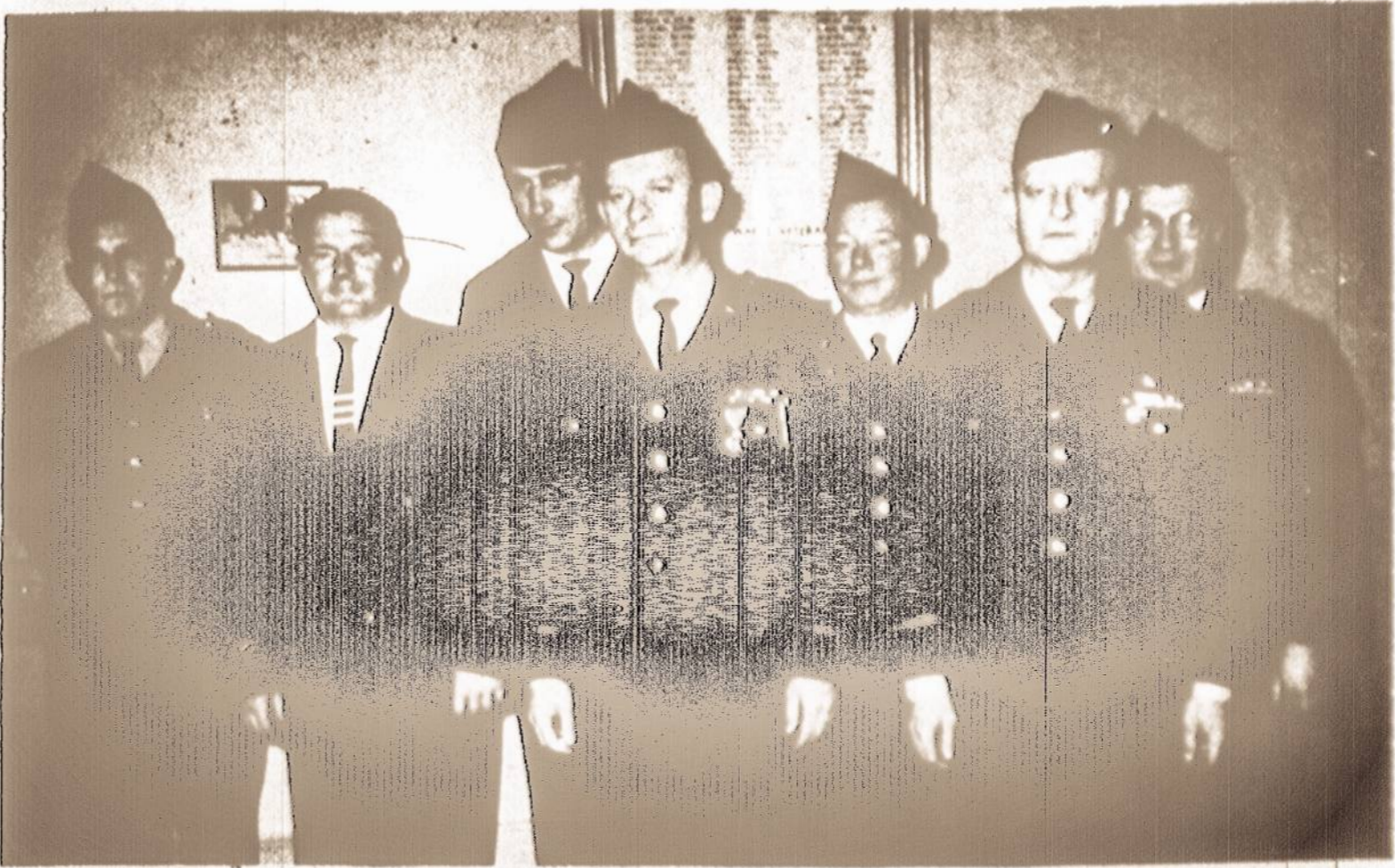
kiekvienas savaitgalis klubas būna malonus: jaunieji ir kai kurie senieji klubiečiai su savo draugais susirenka, pabaliavoja, pasižneka, o šokių mėgėjai pašoka, grojant orchesterui. Bet visgi ne visi klubiečiai su savo draugais čia lankosi. "Nemažai jų linksminasi pas svetimtaučius ir jiems palieka savo pinigus," sako klubo vedėjas Kostas Vaitaitis, -- "o jei klubiečiai ir jų draugai praleistų savaitgalius savo klube, lankytųsi ir kitais vakarais, tuomet klubo pajamos būtų kelis kartus didesnės, ir klubas savo nariams galėtų kad ir du gerus bankietus-balius nemokamai suruošti."

* Kovo 11 d. po ilgos ir sunkios ligos mirė Jonas Milašis, buvęs Lietuvos kariuomenės pulkininkas, tremtinys, 73 m. amžiaus. Kovo 14 dieną, dalyvaujant skaitlingam būriui velionio draugų, buv. karių, per šv. Kazimiero bažnyčią buvo palaidotas

Balandžio 17 d. per Atvelyki, šv. Kazimiero salėje yra rengiama vieša paskaita apie pasauliečio rolę bažnyčioje ir pasaulyje. Paskaitą rengia Los Angeles atėitintinkai -- sendraugiai. Į paskaitą įėjimas visiems laisvas ir nemokamas.

* KOTRYNA NEDVARAITĖ, buv. šv. Kazimiero par. klebonijos šeimininkė, serga ir yra paguldyta Silver Crest Senatorijoje.

Laiškas daro įspūdį, kad to autorius akis išvertęs budį VLJKo ir ALTo paslapčių sargyboje, bet tų veiksmų "paslaptys" net per daug spaudoj reklamuojamos, taigi jos Sovietų žvalgybai visai lengvai prieinamos, ir jokių šnipelių į tavernas siųsti nėra nė mažiausio reikalo; užtenka užsiprenumeruoti Draugą ir Naujienas, ir mūsų veiksmų veikla ir planas atėičiai bus aiškūs kaip pro padidinamąjį stiklą. Bet tas anoniminių laiškų autorius turėjo galvoje kitokias paslaptis: įgėrę hitlerinio genocido bendradarbiai mėgsta pasigirti savo "žyg-



Lietuvių legionierių valdyba Hartford, Conn., išrinkta šioms metams. Iš k. į d.: Edward Coach, Edward Kullson, A. Navasaitis, W. Patterson, F. Pilipounas, St. Patterson, Jr., A. Mazalas.

Lietuviai Kalifornijoje

* Kovo 11 d. po ilgos ir sunkios ligos mirė Jonas Milašis, buvęs Lietuvos kariuomenės pulkininkas, tremtinys, 73 m. amžiaus. Kovo 14 dieną, dalyvaujant skaitlingam būriui velionio draugų, buv. karių, per šv. Kazimiero bažnyčią buvo palaidotas

Kalvarijos kapuose, Los Angeles, Calif. Dideliame nu-lūdimė liko žmona Olga, dukterė Alma Karalienė ir sūnus; dr. Algirdas ir Vitas bei kiti artimi giminės.

* Nuo kovo 27 d. šv. Kazimiero bažnyčioje daugiau lietuvių kalbos į Mišias. Lietuviškos Mišios būna sekmdieniais ir šventadieniais 10:30 val.

* KUN. A. VALIUŠKA ir KUN. P. CELIEŠIUS atlieka metinius parapijos žmonių lankymus. Kun. Valiuška lanko šv. Kazimiero teritorijoje esančius žmones, o kun. Celiešius -- toliau nuo miesto gyvenančius lietuvius. Visi žmonės kunigus maloniai priima ir nemažai kas aukojo parapijos skoloms užmokėti bei laikraštėliui paremti.

* Balandžio 23 dieną, Los Angeles šv. Kazimiero bažnyčioje susituokia Manfredas Prižmantas ir Alma Zemelytė. Manfredas yra parapijos choro valdybos vice-pirmininkas ir aktyvus skautas. Jų jungtinių metu giedos pilnas choras ir solistai, pagerbdami savo veiklų narį. Vestuvių banketas bus parapijos salėje.

Padėka

Vasario 16 Gimnazija dar kartą įrodė, kad ji savo užduotį atlieka: jos dėka mes galėjome atsiekti brandos atestatą. Šioj mokykloj praleidom jaunystės 8 metus, bet ne veltui. Mokymų, lankeš ilgėsnį laiką Vasario 16 Gimnazija, išsiskiria iš kitų tūkstančių moksleivių Vokietijoje tuo, kad jis save laiko lietuviu, kad jo gyvenimas lieka surištas su lietuvių bendruomene. Taip mes nemeluojame, jei mes tvirtiname, kad ši gimnazija mus išauklėjo susipratusiai lietuviškas ir kad ji mums suteikė galimybę įsigyti brandos atestatą. Dėl to mes esame labai dėkingi Vasario 16 Gimnazijos mokytojams ir auklėtojams, bet nemažiau ir jos rėmėjams. Mes lenkiam galvas prieš tuos visus nepa-

darbiais." Juk ir Dostojevskio Raskolnikovo užpažinti, ne iš piršto išlaužta, o psichologiškai puikiai motyvuota..., tad reikia manyt, jog Draugas tuo anoniminiu laišku norėjo įspėti savo skaitytojus, kad jie vengtų gerti whiskey toj pačioj tavernoj, kurią lanko Vilnės ir Laisvės skaitytojai...

JOTGIS

žįstamus rėmėjus ir globėjus, kurių dėka ši gimnazija gali atlikti savo misiją laisvame pasauly. Tebūnie mums suteikta jėgų į mus sudėtas viltis išpildyti ir pasekti Jau-nimo metų šūki.

Pasirašė: E. Morozovaitė, E. Maščinskas ir A. Hermanas. Huttenfeldas, 1966 m. kovo 22 d.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
VIENYBĖS
PRENUMERATĄ!

Lietuviai Advokatai

S. Bredis, Jr.
37 Sheridan Avenue
Brooklyn 8, N. Y.
Tel. AP 7-7083

C. A. Voket
(Vokietaitis)
41-40 74th Street
Jackson Heights, N. Y.
Tel. NEWton 9-6620

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.



MATTHEW IR ADELE MAŽEIKAI
Savininkai

80-15 Jamaica Avenue, Woodhaven 21, N. Y.

Telefonas: Virginia 9-3112

New Yorko lietuvių dienos

Atkelta iš 5 psl.

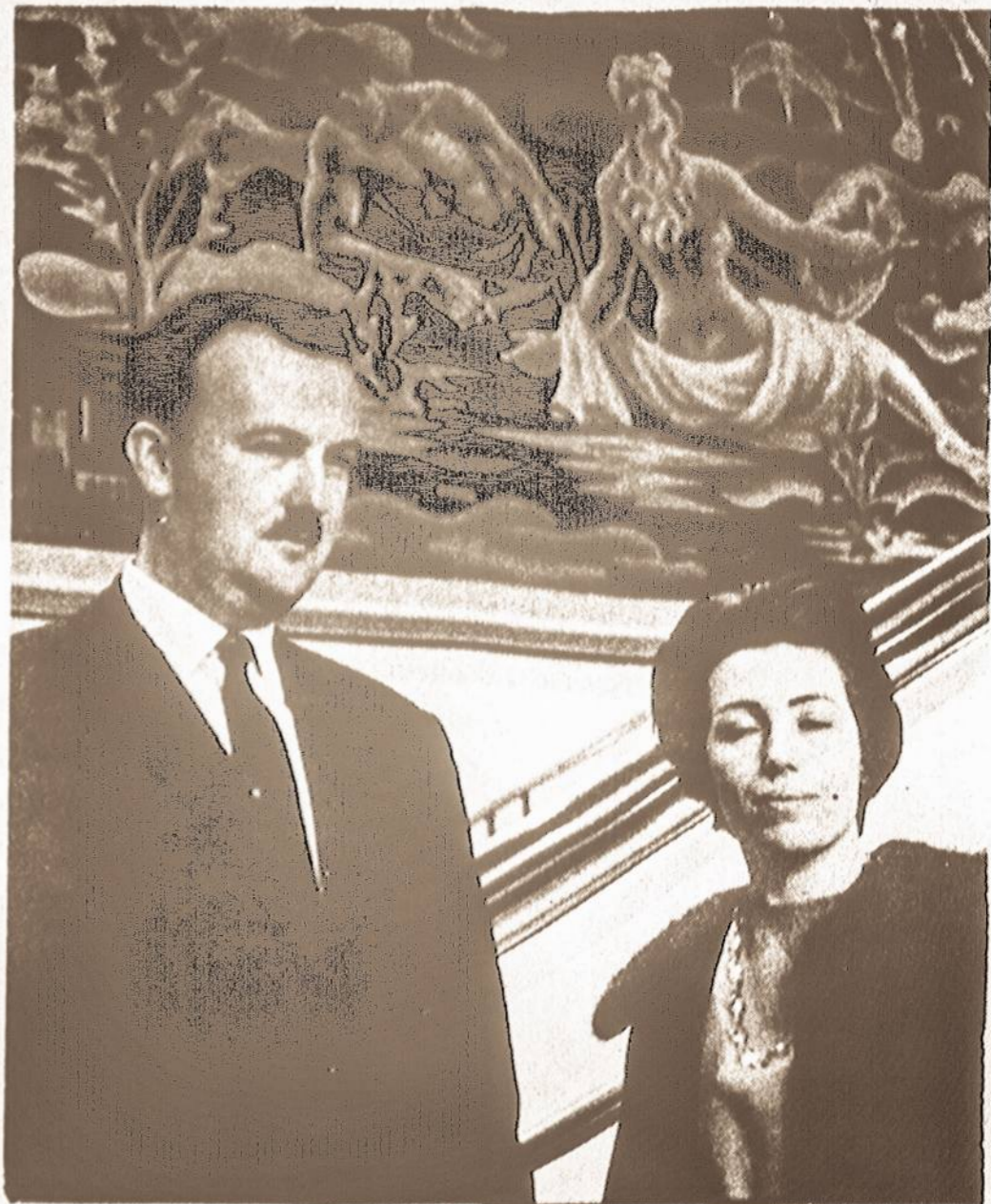
Muzikinė popietė

Sekmadienį daugelis atsi-
randame Vienybės pastogėj,
kur vyksta muzikinė popietė
ir programą atlieka pianistė
Magda Cavallero-Balčiūnienė
iš Argentinos. Svečių tarpe
ir neseniai iš Europos
grįžusi solistė Joan Francis
su vyru William Melniker.
Šalčius, Narkėliūnaitė ir V.
Tysliavienė parodo mums fil-
mų iš Lietuvos. Prasideda
pašnekesiai. Juose dalyvau-
ja Marijona ir Jurgis Joku-
prof. T. Jonaitis su žmona
Demie, kuri redaguoja Vie-
nybės angliškąjį skyrių, P.
Wytenus su žmona ir dukre-
lėmis, Vienybės bendradar-
biai Valakas, Kiznis, Alge-
nis ir kt., kaimynai Alice
Karvellenė, Povilauskai ir kt.
Magda Cavallero - Bal-
čiūnienė skambino Schuber-
to, Schumano, Rachmaninovo
ir kt. kompozitorių kūrinius.
Ji čia buvo atvykusi koncertų
reikalais ir su žymesniais
New Yorko muzikais jai pa-
dėjo susipažinti V. Tyslla-
vienė, Magdos Cavallero-Bal-
čiūnienės koncertus Ameri-
koje numatoma ruošti atel-
nanciais metais.



Pianistė Magda Cavallero-Balčiūnienė iš Argenti-
nos skambina muzikinėje popietėje Vienybės na-
muose balandžio 3 d.

Pirmadienį, bal. 4 d., sve-
čius iš Argentinos Salomėja



Robertas Balčiūnas su žmona Magda Jungtinėse
Tautose. Fone: Flandrų gobelinas "Gėrio šaltinis".

Narkėliūnaitė supažindino su
Jungtinėmis Tautomis. Sve-
čiai apsilankė spaudos sky-
riuje, susipažino su laikraš-
tininkais, pamatė JT sales
kur vyksta svarbesnieji JT
posėdžiai. Svečiai iš Argen-
tinos buvo labai patenkinti, pa-
matę įvairius skyrius ir kaip
dirba tarnautojai iš plačiojo
pasaulio. Jie turėjo progos
dalyvauti ir vienoje sesijoje.

KAS PASITIKS
MUS KOSMOSE?
Atkelta iš 8 psl.

Skrudėlių (jie patys momentai tin-
ka ir bitėms) organizacijos pasiskirs-
tymas yra grynai biologinis. Atskiras
vabzdys skrudėlių lizde dirba pagal
fizinės savybės ir instinktyvinius sti-
mulus, o ne pagal išsimokslinimą.
Skrudėlės neturi tikros lytinės spe-
cializacijos: tik atskiros skrudėlės
yra atsakingos už dauginimąsi, o
dauguma jų — balyčiai gyviai. Dėl
šios priežasties nėra galimas infor-
macijos perdavimas, be ko neįmano-
ma protinė pažanga. Susižinojimas
tarp atskirų gyvių skrudėlyne vyks-
ta ne kokiomis garsinėmis priemonė-
mis, nors truputį primenančiomis kal-
bą, bet pagal kvapą. Daugelis ento-
mologų šiandien yra linkę žiūrėti į
skrudėlių lizdą ne kaip į organizuo-
tą bendruomenę, bet į bendrą or-
ganizmą, kurio narveliai yra atskiros
skrudėlės. Grynai biologiška skrud-
ėlių specializacija neduoda stimulo
psichiniam vystymuisi. Pagrindinė ci-
vilizuotų žmonių bendruomenių atsi-
radimo priežastis kaip tik ir buvo
biologinės specializacijos trūkumas,
kuris kompensuojamas sugebėjimu
atlikti bei kurį procesą pagal psikei-
tusias aplinkybes.

Sveikauskienės paskaita

Per keturis savaitgalius
New Yorko lietuviai papenėti
ir penimi įvairiais menais.

Town Hall buvo 3 pasirody-
mai: Vasyliūnų smuiko ir
plano rečitalis, Kuprevičiaus
plano pasirodymas ir toks
bus pianistės Kepalaitės kon-
dertas. Visi pasirinko Town
Hall ir visi nukentėjo dėl ke-
liolikos kitų pramogų, vyku-
sių lietuvių apyventintose
miesto dalyse.

Tam visam dideliame mene
dar buvo proga dalyvauti ir
Birutielių surengtame visai
kitos rūšies vakare. Ši pra-
moga įvyko New Yorko Car-
negle International Center,
345 East 46th St. Tai buvo iš
Bostono atvykusios advoka-
tės Marijos Sveikauskienės
paskaita, kurioje nagrinėti
Europos ir anglosaksų teislių
skirtumai. Kai muzikiniuose
rečitaliuose buvo tarp 150 ir
200 žmonių, šioj paskaitoj da-
lyvavo apie 60 asmenų.

Paskaitininkė įdomiai
kalbėjo. Populiarioj formoj pa-
teikė įstatymų istoriją, ku-
rios pradžia iškilusi iš Ro-
mos teisės, įvairios
valstybės skirtingai savo są-
lygoms prisitaikė, išsiaiški-
no ir vykdė.

Sveikauskienė yra viena iš
trijų moterų, Lietuvoj prak-
tikavusių teisę, ir Ameriką
advokatauja.

Klausytojai pateikė eilę
įdomių klausimų ir gavo dau-
giau trijų dolerių vertės at-
sakymų ir teisinių patarimų.

Birutietės svečius pavai-
šino kavute ir savo pačių
keptais pyragaičiais. Pramo-
gai vadovavo Sperauskienė.
Atrodo, kad ir SLA centro
moterys daug padėjo ir gal
ir pačią paskaitą ruošti in-
spiravo.



Dalis svečių, dalyvavusių Vienybėje bal. 3 d. priėmimo svečiams iš Argenti-
nos, Robertui Balčiūnui ir jo žmonai pianistei Magdai Cavallero. Iš kairės :
K. Algenis, R. Balčiūnas iš Argentinos, A. Šalčius, Wytenytė, R. Povilaus-
kas, N. Šalčiuvienė.



Peter C. Wytenus su žmona ir dukrelėmis Vienybės pastogėje bal. 3 d. mu-
zikinėje popietėje. Jo dukra Kristina varto Long Island Press laidą, kurioje
tilpo nuotrauka ir žinia apie jos premiją už dalyvavimą mokslo parodoje jos
mokykloje Ridgewode.

S. Narkėliūnaitės nuotraukos



SPORTAS

Edvardas Šulaitis

Chicagos Neris jaunieji krepšininkai, po ilgesnės pertraukos, sugriebė vieną iš didesnių pergalių, laimėdami Vid. Vakarų sporto apyg. jaunių A klasė nugalėtojo vardą. Jie čia baigmėje sutriuškino Chicagos Lituanicą (81:77), kuri iškšiol pas jaunius daugiausia dominuodavo.

Kovo 19-20 dienomis Chicagoje prarastose apygardinėse praeauglio klasių pirmenybėse varžėsi 13 komandų su šimtaine jaunių sportininkų. Beje, čia, galima sakyti, tebuvo tik chicagiečių varžybos, nes iš "svetur" atvyko vien tik Detroito Kovas. Buvo žadėję atvažiuoti sportininkų iš Clevelando, tačiau jų laukta laukta ir nesulaukta.

Neris ir Lituania buvo išstačiusi po 4 komandas, Cicero Ateitis -- 2, Aras, Kovas ir Neo-Lithuania -- po 1.

Jaunių B klasėje pirmą vietą nusinešė Ateities penketukas, iš kurio ryškiai išsiskyrė Bačinskas, pelnęs 30 taškų per dvi rungtynes. Ateitis baigmėje įveikė Lituanicą I 59:27. Trečią vietą laimėjo Neris, sukūlus Lituanicą II 56:41.

Ateitis taip pat pasirodė geriausia ir pas "pipirus" -- C klasėje, kur dėl pirmos vietos sutvarkė Nerį I 53:21.

TRUMPAI

* CICERO-BERWYN krepšinio rinktinė susitikimai, įvykę kovo 25 d. Cicero stadione, baigėsi Berwyn miesto pergale: 72:71 (vyrų grupėje) ir 70:64 (jaunių grupėje). Cicero rinktinė žaidė ir du lietuviai, naujųjų ateivių vaikai: Al Rimbergas (pas vyrus) ir Donatas Bačinskas (pas jaunius), Rimbergas pel-



Amsterdamo šv. Kazimiero par. mokyklos mokiniai šoka tautinius šokius. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

nė 6 taškus, Bačinskas -- 8. Berwyno rinktinėje žaidė ir "most valuable" žaidėjas taurę gavo lietuvių kilmės krepšininkas Bill Bereckis (20 taškų).

* MARK ZUBOR-ZUBRICKAS, Wisconsin un-to krepšinio žaidėjas iš Cicero, Ill., su 269 taškais buvo trečiuoju taškų rinkėju savo komandoje. Jis universitetą baigia šį pavasarį ir yra išrinktas University of Wisconsin krepšinio komandos garbės kapitonas.

* JIM MARTINKUS žaidė Fenwick gimnazijos (High school) krepšinio rinktinėje, kuri laimėjo Chicagos katalikų mokyklų lygos meisterio vardą. Ši komanda kovo 24 d. kovojo su viešųjų mokyklų nugalėtoju Marshall penketuku dėl Chicagos čempionato. Čia laimėjo Marshall 62:56. Martinkus šiame susitikime pelnė 6 tšk.

* CHICAGO TRIBUNE kovo 25 d. laidoje įdėjo UPI agentūros nuotrauką, vaizduojančią buvusį pasaulio bokso čempioną Jack Sarki (Zukauską). Ten, nurodė, kad jis iš bokso sporto yra perėjęs į žuvavimo sportą.

* S. AMERIKOS liet. sporto žaidynių vyrų krepšinio varžybos yra rengiamos Chicagoje balandžio 16-17 dienomis (Atvelykio savaitgalyje). Praeuglio klasių pirmenybės bus balandžio 2-3 dienomis Clevelande.

* SOV. SĄJUNGOJE pagaminti du filmai apie Europos čempionato varžybas-bokso Berlyne ir krepšini Maskvoje. Juose yra matomi ir 3 Lietuvos sportininkai: boksininkai R. Tamulis, D. Pozniakas ir krepšininkas M. Paulauskas, laimėję aukso medalius. Rodant M. Paulauską, aiškintojas apie jį sako: "Šio 20-mečio vaikiną, žaidžiančio 5 numeriu -- Modesto Paulausko šaltakraujiskumo gali pavydėti ir veteranas. Jis ramiai pelno pirmuosius taškus sprendžiamose rungtynėse." Apie šiuos filmus rašo Vilniuje einantis filmų žurnalas Ekranas naujienos.

* VILNIUJE įvykusiose plaukymo varžybose su Baltarusijos plaukikais buvo pelnyti 11 Lietuvos rekordų: 8 suaugusiųjų grupėje, 3-jaunių. Rekordistais buvo: A. Petkevičius, R. Pičkauskas, R. Sakalauskaitė, J. Miodušauskas, G. Mašinskas, V. Tiknius, R. Tubis, V. Burkauskaitė.



Detroito Kovo jaunių krepšinio komanda, žaidusi Vid. Vakarų sporto apygardos praeuglio klasių pirmenybėse Chicagoje. Nors ji čia į pirmąsias 4 vietas nepateko, bet už tai pasižymėjo savo tvarkingumu.

Z. Degučio nuotrauka

Ray's LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELĖ MISIŪNAI

Ivairiausi amerikoniški ir importuoti gėrimai. Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 Lefferts Blvd., Richmond Hill, N.Y.

Tel. Virginia 3-3544

GERIAUSIAS

Insurance ir Real Estate

PATARNAVIMAS PAS

John Orman Agency

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas Virginia 6-1800

REPUBLIC LIQUOR STORE

JUOZAS BRUŽINSKAS
Vedėjas

322 Union Avenue
Brooklyn 11, N. Y.

Tel. EV 7-2089

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS
LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. Second Street, Philadelphia, Pa.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
1113 Mt. Vernon Street, Philadelphia, Pa.
Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Ave., Brooklyn 11, N. Y.
Koplyčia laidotuvėms Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME
ALB. BALTRŪNAS-BALTON
660 Grand Street Brooklyn, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

JUOZO GARSVOS LAIDOJIMO ISTAIGA

231 Bedford Avenue, Brooklyn 11, N. Y.
Telefonas: EVergreen 8-9770

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

VIENYBĖ

* VIENYBĖS LEIDĖJOS sveikatai sunegalavus, neišėjo Vienybės kovo 31 ir bal. 7 d. d. laidos. Artimesni bendradarbiai ir rėmėjai bal. 24 d. (sekmadienį) kviečia pasitarimą, kuriame bus svarstoma, kaip palengvinti Vienybės leidimo našta V. Tyslavienėi, jau penktus metus po vyro mirties, besirūpinančiai laikraščio likimu. Taip pat bus pastarta Vienybės 80 metų jubiliejiniais reikalais.

* DARIAUS - GIRĖNO paminklo komitetas ir šiemet rengia minėjimą Lituanica alkatėje Brooklyne. Minėjimas įvyks liepos 16 d. Union Avenue ir S. 2nd St.

* BRONYS RAILA atvyksta į New Yorką skaityti paskaitos "Kova už laisvę: kas tai būtų?" Jis kalbės Carnegie International patalpose, 345 E. 46th St., New Yorke, balandžio 23 d. Vakarą rengia Santara-Sviesa, Pradžia 8 val. vak. Suinteresuotieji kviečiami atsilankyti.



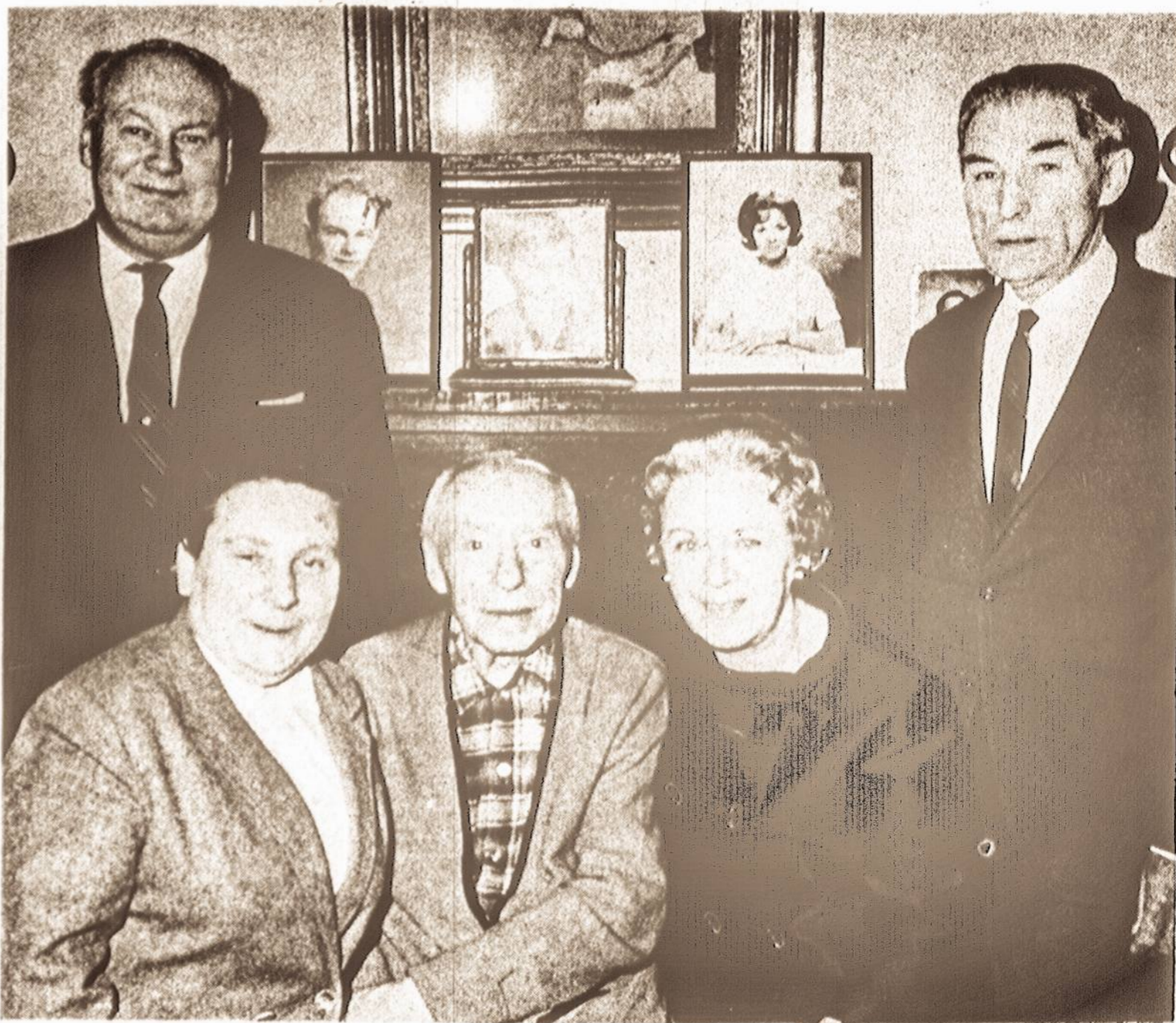
Po "Aukso žąsies" premjeros Granada viešbutyje įvykusiame bankiete tarp newyorkiečių populiaru buvo filmo karalaitė Viltis Vaičiūnaitė (kairėje) su V. Valiuku, Karmazinu, K. Miklu, S. Valiukiene ir V. Landsbergiu.



Viltis Vaičiūnaitė tarp inž. Jasaičio (viduryje) svečių popremjeriniame baliuje.



Dalis publikos "Aukso žąsies" premjeroje Brooklyno Academy of Music. Tai turbūt buvo vienas iš elegantiškiausių įvykių New Yorke, nes kai kurios ponios net kelis kartus sukneles kaitaliojo, nelyginant madų parodoje. S. Narkėliūnaitės nuotr.



VIENYBIEČIAI apsilanko pas Pijų Bukšnaitį, buvusį ilgametį Vienybės redakcijos narį. P. Bukšnaitis praityje skaitytojų buvo ypač mėgiamas už jo feljtonus. Nuotraukoje (iš k.) S. Narkėliūnaitė, Pijus Bukšnaitis, Marijona Jukubaitienė. Stovi Jonas Valaitis ir Jurgis Jokubaitis, seniau dirbę Vienybėje, bet iki šiol išlikę artimiausi bendradarbiai ir rėmėjai. V. Tyslavienės nuotrauka

"Aukso žąsis" New Yorke

Pagalau "Aukso žąsis" atskrido į New Yorką. Brooklyn Academy of Music salėje balandžio 2 ir 3 d. newyorkiečiai žiūrėjo daug apkalbėta-pešiotą ir glostytą - brolių Grimų pasakos žąsį. Šiam filmui skriptą parašė Birutė Pūkelevičiūtė, ji ir režisavo šį spalvotą lietuvišką filmą ir daugiausia rūpinosi filmo sukimo organizacine dalimi.

Filmas būtų žiūrimas žymiai įdomiau, jeigu nebūtų tiek ištęstas, jeigu skriptas nebūtų perkrautas epiniais epizodais, kurių pasakojimas ir parodymas ekrane, dažnas grįžimas į praeitį, akciją paraližuodavo nebūtinai reikalingais vaizdais, skirtais personažų ar įvykių paryškinimui.

Tokie paryškinimai kartais yra būtini, jei to reikalauja filmo struktūra; arba

jie kartais įmontuojami kaip ornamentas dėl jų pačių charakteringumo, poetiškumo ar dėl kokių kitų jų meninių savybių. Bet šitas estetinis atvejis naudotinas tik tada, kai aktoriai jau yra išugdę filminę techniką ir bendrai filmo sukimo menas ir priemonės yra pakankamai turtingos.

Jeigu režisierius ir kolektyvas planavo ir tikėjosi retrospekciniais vaizdais pabėgti nuo teatro ir pasiekti stipresnio filmiškumo, tai šiuo atveju vargu ar pavyko, nes dar neišsivinta filminė technika virsdavo sunkiai įveikiama kliūtimi.

Be to, nemažai tarpų, kur tekstas tūpčioja vietoje; jų apšiai yra pirmame ir antrame veiksmo. Tuose statyškuose tarpuose nebuvo deramo mezosceninio įvairumo bei žaismingumo, kurie būtų išpirkę akcijos stoka.

Tretysis veiksmas gal geriausiai nusisekęs tiek draminiu, tiek vaidybiniu požiūriu. Jame daugiausia tiesioginio, betarpinio veiksmo, nestabdomo fortunatiškais, admirališkais ar kajetoniškais pasakojimais. Čia tikrai daug pasakiškos atmosferos atnešė Samanėlė. Labai taupiom priemonėm fėja parodė išlaikytą-vientisą valdmenį.

Filmo technikai ir charakteriui nesiskaitymas su erdve ir laiku yra ryškus. Laiko ir erdvės "ignoravimas" pasakoj dar daugiau reikalingas, ir jo nebuvimas skaudžiau jaučiamas negu tikroviško gyvenimo siūžete. Ir iš viso filmui reikalingas kitoks erdvumas negu teatrui. To filmiško erdvumo "Aukso žąsiai" ir trūko. Ir tas ją darė dar daugiau teatrišką kartu su visais kitais nefilmiškumais, nors kartais, trumpiems momentams "Aukso žąsiai" pavykdavo prasiveržti į filmišką erdvumą dangaus ir žvaigždžių vaizduose.

Istorinių ir pasakinių siūžetų filmal brangiausiai kal-

nuoja. Tad ir šiuo atžvilgiu B. Pūkelevičiūtė ir jos kolektyvas pasirinko labai sunkų uždavinį. Prileistina, kad "Aukso žąsies" kolektyvas savo filmo trūkumus daug anksčiau pastebėjo ir suprato negu apie juos žiūrovas pradėjo kalbėti.

Sekančiam bandyme, reikla manyti, kolektyvas jau bus daug ko išmoks, ir kūrybinis rezultatas bus žymiai ryškesnis.

Publikoj girdėjosi šiltų pastabų: man labai patiko kostiumai ir spalvos, muzika gerai skambėjo ir pan.

"Aukso žąsį" į New Yorką atkvietė ir priėmė Lietuvos Prekybos Rūmai.

J. K.

IŠ DARIAUS-GIRĖNO PAMINKLO KOMITETO VEIKLOS

Sausio 16 d. Bručio salėje Woodhavene įvyko viešas komiteto susirinkimas. Kalbėjo teis. J. Šlepetyš ir komiteto nariai J. Šaltis, adv. S. Bredis, Jr.; P. J. Montvila, B. Spūdienė, S. Narkėliūnaitė ir V. Banelis.

Buvo kalbėta apie Dariaus Girėno paminklo atremontavimą Soldine ir sudėta \$37 aukų. Iš Wroclavo (Lenkijos) gauti laiškai ir nuotraukos rodė, kad paminklas laiko tėkmėje žymiai nukentėjęs. Kovo 21 d. komiteto posėdyje iš laiškų paaiškėjo, kad ten gyvenantieji lietuviai susirado vietinę įstaigą, kuri už prienamą kainą aptaisys paminklą, ir jie patys ten sudaro lėšų. Čia surinktos aukos, pagal aukotojų sutikimą, bus paskirtos Balfo 100 skyriui Brooklyne, kad Balfas parremtų Punske statomą Lietuvos gimnazijos bendrabutį. Paminklo Fondo \$50 auka dėl mažo izdo sulaukta. Tai gi, šis reikalas baigtas.